

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 1/372 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

SIJEČANJ 2017.

“...Hodite dok imate svjetlost da vas ne obuzme tama...”

Ivan (12,35)

Poštovani čitatelji,

zakoračili smo u novu, 2017., godinu i nadam se da nije kasno još jednom svima vama i vašim dragima zaželjeti obilje Božjeg blagoslova u novoj godini. S puno vjere i nade zakoračili smo u novu godinu svjesni toga da vrijeme teče i da smo zbog toga mi kršćani pozvani vezati se uz stvarnosti koje su vječne, uz vrednote koje ne prolaze jer prolazno nas uvijek čini nezadovoljnima, nesigurnima i ranjivima. Za nas kršćane ne bi trebalo biti nekakvih poslijeblagdanskih kriza i depresija jer bismo trebali, poput Marije, sve lijepo događaju, zajedništva susreta i radosti božićnih blagdana „pohraniti u svome srcu“. To će biti naša snaga i ohrabrenje kada se bude i u ovoj godini trebalo suočiti s mukama i krijevima života. I ova, 2017., godina nosi sa sobom važne obljetnice, poglavito za našu Porečku i Pulsku biskupiju, o kojima smo već pisali, a o kojima ćemo sigurno na dostojan način progovoriti i u sljedećim brojevima našeg lista Ladonje tijekom ove godine. To svakako može biti dodatan motiv za sve nas da s većim žarom, nadom i motivom, posebno tijekom ove godine,

nastavimo ono djelo u našoj mjesnoj Crkvi koje su nastojali živjeti važne osobe iz naše povijesti. I tijekom ove godine bit će prigoda da hrabro, odlučno i mudro svatko od nas obavlja svoju službu, kao što su to u svom vremenu činili biskup Dragutin Nežić ili svećenik Božo Milanović. Svojim sposobnostima i svojim marom možemo i mi doprinositi životu Crkve i vjere, kao što je to činio dr. Josip Turčinović ili tumačiti i živjeti Božju riječ kao što je to nastojao činiti prof. dr. Antun Kresina. Ovo vrijeme može biti prigoda da se zakorači i u neke nove obzore i vidike važne za život naše Crkve, kao što je to činio prof. Antun Hek. Ova će godina svakako biti prigoda da i mi pokušamo nastaviti njihovo djelo ulažući svoje sposobnosti i darove koje smo od Boga primili. Ali ono što može stvarno doprinijeti našem ozračju i duhovnom životu jest dostojan spomen sedamdesete obljetnice mučeničke smrti bl. Miroslava Bulešića. Na svima je nama da to ne doživimo kao jednodnevnu svečanost radi svečanosti, nego da to bude nadahnuće i poticaj vjeri svakoga od nas. Vjerujemo da upravo njegov primjer i njegovo hrabro svjedočenje vjere mogu biti od pomoći, posebno našim mladima da i oni nastoje dosljedno živjeti za neke prave vrijednosti, a ne da se bave sami sobom i da su sami sebi važni, da budu svjesni kako se samo iz zrna koje je spremno umrijeti, žrtvovati se,

može roditi i nastati novi život. Smijemo li poželjeti i na početku ove godine da sve to što budemo slavili i obilježavali, bude ohrabrenje za naše obitelji, da budu svjesne kako su upravo one Crkva iz koje se rađa život i koje su temelj zdrava društva i zdrave sredine u kojoj živimo? Hoće li sve to doprinijeti boljem razumijevanju između starijih i mlađih odnosno većem poštovanju starijih i nemoćnih kojih je iz dana u dan u našoj sredini sve više? Zar nisu sve to veliki razlozi da kažemo Bogu hvala što nam daruje i ovu godinu kao novu prigodu da činimo dobro, posebno prema onima koji su nam na savjesti. Stoga je dobro da i ovu godinu doživimo kao Božji dar na koji ćemo nastojati odgovoriti svojim odgovornim životom. Primjer odgovornosti i dosljednosti uvijek možemo prepoznati u radu mladog svećenika bl. Miroslava. Vjerujemo da ćemo tu prigodu, koju imamo u ovoj godini, najbolje iskoristiti ako učinimo boljim svoj duhovni život. Ladonja će svakako sve te događaje nastojati pratiti te vijestima i porukama doći do svakoga od vas. Poštovani čitatelji, neka nam u svemu tome bude blagoslovljeno vrijeme koje smo započeli u Božje ime.

29. Božićni dani hrvatskih katolika u Ljubljani i Sloveniji

LJUBLJANA Završna svečanost XXIX. Božićnih dana hrvatskih katolika u Ljubljani i Sloveniji održana je u nedjelju, 15. siječnja u franjevačkoj crkvi Marijina Uznesenja na Tromostovju u Ljubljani. Svečanost je počela bogoslužjem koje je predvodio vojni biskup u Bosni i Hercegovini Tomo Vukšić, u suslavju s ljubljanskim pomoćnim biskupom Francom Šuštarom, ravnateljem Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislavom Markićem i domaćinom, voditeljem HK misije u Ljubljani, fra Markom Prpom. U glazbenom dijelu sudjelovao je zbor župe Šturve-Ajdovščina, koji je nakon mise održao prigodan božićni koncert. Svečanost je završila druženjem u franjevačkom samostanu uz prigodan agape. (IKA)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

KOJA SU MOJA PRAVA I OBAVEZE?

Svim je čitateljima "Ladonje" ponuđen na "znanje i ravnjanje" Pastoralni plan Porečke i Pulsko biskupije (prosinac 2016.). Pod čitateljima se podrazumijeva sve one koji Ladonju uzmu u ruke: svećenike, časne sestre, vjeroučitelje i katehiste obaju spolova, članove župnih pastoralnih vijeća, župnih zborova, župnih karitasa, župnih udruga, sve... Ruku na srce, tko je Plan pročitao?! Ako ga je netko pročitao – daj pet! Radujmo se, to je barem neka zadovoljština za uložen trud smišljanja i pisanja, potrošenu tintu i papir...da ne bude nada uzaludna! Možda je netko pročitao svu Ladonju, "od korica do korica", s osjećajem zadovoljstva da nije nijedno slovo propustio. Netko ju je možda pročitao kao pobožno štivo, nešto što je crkveno, Božje, naše... I to je to! Netko je možda pročitao da bi znao gdje se što dogodilo, gdje je koga od tih na fotografiji već video... Između ostalog, pročitao je i Plan – toliko da i to pročita. Netko je možda "shvatio" koji bi se zadatci (Čiji? Naravno, nekoga drugoga!) u svemu tome mogli dohvati... Plan je, pak, napisan da bi se svatko trgnuo i zapitao se: "Kako i koliko se to mene osobno tiče? Očekuje li se nešto od mene? Imam li ja pravo i, možda čak, dužnost i na koji način u tome sudjelovati?" Za nadati se da će čitatelji promisliti i računati kad i gdje će sudjelovati, oslobođiti se onih dužnosti ili nekih drugih planova da bi mogli biti sudionici veličanstvenih crkvenih događanja. Toliko puta čujem uzdahe (nažlost, moram reći da su često lažni): "Jao, da sam bar znao, tako bih rado išao! Da me je bar netko obavijestio! Zašto niste dali obavijest u crkvi, na radiju itd.?" Kad je konačno došlo vrijeme da se smjelo bez straha za vlastitu "kožu" (iako je strah i dalje dobrim dijelom kod mnogih ostao) iznositi pisana svjedočanstva, ali i snimana

(govorna), također svjedočanstva iznesena pred mjerodavnim službenim osobama... postulaturi za kauzu Miroslava Bulešića, mi svećenici bili smo službenim dopisom (svi!) zamoljeni da ako znamo nekoga tko ima "ma i jednu sitnicu u spomenu na slugu Božjega (bilo pozitivnu, bilo negativnu!) da to dade na znanje Postulaturi. Što sam znao, podijelio sam...iako nije bilo nešto jako veliko ni jako značajno za slučaj. Pred nekoliko mjeseci zaprepastio sam se kad sam čuo jednu osobu, kako crkvenu, kako se uvrijeđeno žali da nju i neke njene poznanike nitko nije pitao za mišljenje o sluzi Božjem, a oni bi itekako imali što reći. Kao – pitalo se samo odabrane, a sad je gotovo! Ostao sam zatečen i nesiguran. Morao sam još jednom o svemu promisliti i rasipati se kod kolega da bih bio siguran u ono što sam zapravo znao (ali sam pred rečenom bezočnošću ostao blokiran). Lako bi se moglo dogoditi da i s ovim Planom bude slično, da se netko pobuni i optuži "one koje treba" da nisu nikoga ništa pitali, da rade samo ono što se međusobno dogovore i podijele si zadatke... Pa će tako tu biti znanstveni simpoziji "gore visoko, visoko...za mali narod dosadno", povijest puna sitničavih podataka "tko će sve to zapamtiti, posložiti?" No, gdje su naši "obični svećenici", gdje su naše časne sestre, gdje su naši vjeroučitelji, gdje je naša vjernička, crkvena inteligencija i stručna javnost: vjernici liječnici, vjernici profesori, vjernici inženjeri, vjernici poduzetnici, vjernici menadžeri, vjernici direktori, vjernici (grado) načelnici ...u svemu tome? Pronalaze li se oni igdje u tom Planu? Smatraju li da je taj Plan samo za kler (-ikalce)? Mene i mnoge, koji ovo čitate, krizmao je pokojni biskup Nežić. Mnogi od nas neće moći aktivno sudjelovati (u smislu da mi čitamo referate) u znanstvenom simpoziju o njemu, niti

na temu "Istarska Crkva jedna", ali možemo dati svoja svjedočanstva. Čuo sam od njegova osobnog tajnika, sad također pokojnog mons. Josipa Šaine, da je pokojni biskup Nežić zaslужan što je Pićan kao grad opstao (misli se na vrijeme 1970-ih) jer je svjesno, namjerno i odgovorno dao prodati crkvenu zemlju na prilazu Pićnu kako bi si tamo ljudi po povoljnim uvjetima sagradili kuće te se tako zadržali i održali "živu silu". Zato je mons. Šaina predložio da se ta prijstupna ulica nazove ulicom dr. Dragutina Nežića, njemu u zahvalu. Iskreno, ne znam kako je taj prijedlog prošao (namjerno to sad neću ispitivati). Druga crtica: bio sam još vrlo, vrlo mlad, ali se sjećam da me strahovito vrijeđalo i boljelo u duši koliko su ljudi bili nekulturni, a možda i zli. To je bilo koju godinu prije moje krizme, ali na krizmi drugih, u pulskoj katedrali. Tada sam stajao (jer još nisam bio ni sjemeništarac) negdje u donjoj polovici crkve. Biskup Nežić je propovijedao, a ljudi kraj mene govorili su na sav glas. Čak su se okretali jedni prema drugima, da bi si nešto rekli!!! On bi malo zastao, nadajući se valjda da će "popustiti", ali kad nisu, nastavljao je dalje. A kad je bio sam čin krizme, bila je to prava tržnica, bez ljepote, bez reda i bez poštovanja. Duboko ga zato cijenim, osobito danas kad sam znam kako je teško "držati" red, cijenim ga jer znam koliko je morao trpjeti. Zato danas uživam u prekrasnim i dostojanstvenim liturgijama u pulskoj katedrali na misama ređenja i drugim velikim liturgijama. Uvjerjen sam da ima puno ozbiljnih i šaljivih anegdota, da ima puno Nežićevih opaski, zanimljivih odgovora... Čitatelji, pišite! S potpisom i bez potpisa. Stari za mlade, veterani za "naše nade".

Nerazumijevanje Isusovih učenika

Isusovi su učenici primjer postupnog rasta u vjeri. Apostoli nisu odmah razumjeli sve, bolje rečeno, neko vrijeme nisu razumjeli baš ništa od onog što im je Isus govorio. Evandelist Marko razvija tu temu u cijelom Evandelju – ona se očituje u nesrazmjeru očekivanja učenika i Isusovih postupaka. Ukratko, slika Mesije Isusovih učenika bila je drugačija od onog što Isus donosi: oni su očekivali političara, vještog vođu koji će uspostaviti neku zemaljsku sigurnost, trijumfalno promijeniti društvo izvana. Blag učitelj Isus, koji poziva na obraćenje, nutarnju promjenu, prihvaćanje križa – za njih je bio veliko iznenađenje. U Cezareji Filipovoj Isus učenike propituje što ljudi o njemu govore (Mk 8,27-30). Iz njihovih je odgovora vidljivo da ga prepoznaju kao izvanrednu osobu, kao proroka, ili čak uskrslog Ivana Krstitelja. Iz pitanja: „A što vi kažete, tko sam ja?“ jasno je da Isus od učenika očekuje drugačiji odgovor. Razlog je povlašten status učenika: odabrao ih je u svoj uži krug, vide njegova izvanredna djela, iz prve ruke i po nekoliko puta slušaju sve njegove govore i poučavanja i uvijek ga mogu pitati da im sve pojasniti ponoviti. Isus je za njih kao knjiga koja se sve više i više otvara, zato se od njih očekuje i drugačiji odgovor. Petar odgovara: „Ti si Krist.“ U Matejevu evandelju, u istom kontekstu, odgovor će biti još temeljitiji: „Ti si Krist, sin Boga živoga.“ Takva spoznaja nije samo rezultat iskustva, u njoj

se prepoznaće stav darovane vjere. Zato će Isus i pohvaliti Petra riječima: „To ti ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj koji je na nebesima.“ (Mt 16,17-18) Možete si zamisliti ushićenje učenika kad prvi put dobivaju potvrdu da je Isus željno iščekivani Mesija i spasitelj, i k tomu Božji sin? No, Isus ih ovdje iznenađuje, ne nastavlja govor u trijumfalnom tonu, već im najavljuje da će on, Sin Čovječji, trpjeti, patiti, da će ga progoniti, mučiti, odbaciti, ubiti, ali uskrsnut će nakon tri dana. Posebno je zanimljiva Petrova reakcija. Taman kad smo kao čitatelji pomislili da Petar doista prati Isusa, da razumije što se događa, kako raste u svojoj vjeri – Petar se otkriva kao nedorastao jer poziva Isusa sa strane te ga nagovara da ipak izbjegne muku, progon i smrt. Isusov je odgovor oštar: riječima „odstupi Sotono“ Isus u Petrovu nagovaranju otkriva kušnju, poput one u pustinji gdje mu je zloduh nudio da kamenje pretvori u kruh ili da mu se pokloni ne bi li dobio moći vlast u svijetu. Kušnja je uvijek ista: voditi se vlastitom ugodom ili koristi, a ne voljom Božjom. Zato i tumači Petru: „Nije ti na pameti što je Božje, nego što je ljudsko.“ (Mk 8,33) Božje i ljudsko u ovom kontekstu predstavljaju dvije krajnosti. Božje treba tek otkriti. A ljudsko je – linija manjeg otpora, koja od čovjeka ne zahtijeva velik napor, čuva privid ugodnog ili dobrog, no u stvarnosti nikamo ne vodi. Takvo je bilo Petrovo shvaćanje Kristova poslanja: bez muke,

u udobnosti, ugodi, popularnosti, nastaviti svoje djelovanje uglađujući mnoštvo, okupljujući masu, iznad svega čineći svoju volju. Isus jasno uči da iznad svakoga, pa i iznad njega, стојi volja Boga Oca. On je stopljen s voljom svojega Oca. No njegovi učenici moraju tek naučiti što to znači. Moraju početi razlučivati svoju sliku, svoja očekivanja, od onoga što je Božji plan spasenja. Petar je pao na tom prvom ispit u past će do kraja Evandelja još nekoliko puta. Sjetimo se samo epizode Kristova preobraženja na gori Tabor. Tam Petar, ushićeno gledajući Iliju i Mojsija kako u nebeskoj slavi govore s Isusom, ne čuje da oni govore o njegovoj muci u Jeruzalemu, nego ostaje u priželjkivanju slave i želi samo jedno – zaustaviti trenutak jer – njemu je dobro. I drugi učenici prate Petrovo nerazumijevanje. Isus govoriti jedno, oni shvaćaju drugo: on najavljuje svoju muku i smrt, a oni raspravljaju tko je među njima najvažniji (Mk 9,33-34). Ponekad svi ti veliki apostoli izgledaju kao đaci koji sjede na ušima. No, Isus ih nikada ne odbacuje zbog njihova nerazumijevanja, već ih polako ispravlja i uvodi u puninu Istine jer zna da su oni samo slabi ljudi, potrebnii vremena da sazriju i shvate otajstvo Božjega kraljevstva.

Neizgovorene novogodišnje želje

Koliko smo lijepih novogodišnjih želja izrekli jedni drugima!? Uglavnom se radilo o željama za zdravljem, srećom, ljubavlju. Logične su to želje koje smo, kao ljudi, poželjeli jedni drugima. No, kao građani ove zemlje imamo i neke želje koje su općenitije naravi, želje koje možda nismo naglas izgovorili, ali su bile prisutne barem u podsvijesti. Ove neizgovorene želje možda nisu prioritetne, ali tvore tzv. „infrastrukturu“ sreće kojoj svi težimo. S obzirom da imamo Vladu koja uživa široko povjerenje, uvodi neki novi stil komunikacije, naglašava neke prioritete koji su svima nama na srcu, logično je da i naše želje zahvate šire područje od onoga što zahvaća samo naš osobni i obiteljski život. Sve u duhu predviđanja, naravno, da će i ova godina od svih nas tražiti odričanja, možda i veća od onih na koja smo već bili navikli.

Želim ti nepodijeljenu Hrvatsku!

Hrvatska vapi za pomirbom. I to u dvama smjerovima. U smjeru zalječenja rana iz prošlosti, kako onih iz Drugog svjetskog rata i porača, tako i onih nastalih u Domovinskom ratu. Ali i u smjeru pomirbe među raznim slojevima društva, između povlaštenih i nedodirljivih „kasta“ i one većine koja tim „kastama“ ne pripada. Jer, većinu zala od hrvatske neovisnosti dosad nije uzrokovala ta većina, nego povlaštena manjina, bila ona politička, gospodarska ili medijska. Nije običan građanin odgovoran za nepravednu privatizaciju, sramotno bogatje nekolicine povlaštenih, netransparentnost, korupciju, neobjektivnost javnih sredstava društvenog priopćavanja. Sva ova zla, i još mnoga druga, proizašla su iz male „kuhinje“ u koju su pristup imali samo neki povlašteni. S obzirom da velika većina udruga koje sebe smatraju udrugama civilnog društva nije odigrala značajnu ulogu u nadvladavanju tih podjela, iako im je to bio i ostao temeljni zadatak, ostaje nam nadati se i željeti da izvršna vlast poradi na toj pomirbi i ukidanju podjela. Budući da smo u više navrata od sadašnje Vlade čuli kako joj je cilj u ovo ostvarenje strateških ciljeva uključiti ama baš sve građane i institucije, možda ove naše želje za pomirbom i više pravednosti u Hrvatskoj neće ostati neuslišane kao toliko puta dosad.

Želim ti pravo na rad i poštenog poslodavca!

Nova Vlada smatra svojim prioritetom smanjenje nezaposlenosti, tj. ostvarenje prava na rad svakome, što je jedno od temeljnih ljudskih prava. To i mi želimo. I to opet u dvama smjerovima. U smjeru da se pogotovo mладимa osigura posao u Hrvatskoj, ali i u smjeru da se djeluje na poduzetnike kako bi i oni postali svjesni da profit njihova poduzeća nije jedina dugoročna dobrobit za hrvatske građane. Naime, neodgovorno poslovanje ne pogađa samo pojedinog poduzetnika, nego, izravno ili neizravno, ima dalekosežne negativne posljedice na mnoge ljudе, i to ne samo u materijalnom smislu. Tko će vjerovati nekom poduzetniku nakon što smo se uvjerili da i veliki privatni projekti, s tisućama zaposlenih, odjednom, u roku od nekoliko dana, jednostavno propadnu, nestanu s gospodarske i finansijske scene te ljudе ostave na cјedilu? Željeti sreću u životu nekome tko je postao rob nezasitnog poslodavca koji ne preza ni pred ukidanjem temeljnog ljudskog prava na nedjeljni odmor svojeg zaposlenika, zvuči kao prazna fraza ili sarkazam. Primjerena želja na početku ove godine mogla bi glasiti: Želim ti poduzetnika koji neće ovu državu shvaćati kao vlastiti Eldorado, a njezine građane kao unajmljene kopače zlata samo dотle dok zlatna žila ne presahne.

Želim ti «više države», a manje činovnika!

Tko će, ako ne država, voditi računa o tome je li netko tko u Hrvatskoj kreće u biznis odgovorna osoba, socijalno osjetljiva, ili se radi o nekome tko se samo želi obogatiti preko noći? Neizgovorena želja hrvatskog građanina traži od državnih dužnosnika da se ne razmeću demagogijama kakvima smo bili izloženi u desetljećima komunističkog režima, da ne posežu za kompetencijama koje im ne pripadaju, kao što je pitanje odgoja, da ne nameću jednoumlje u svjetonazorskim pitanjima, nego da zaštite hrvatskog građanina od svih promicatelja jednog divljeg gospodarskog i finansijskog kapitalizma u kojemu uvijek stradavaju čovjek i njegovo dostojanstvo. Svi ćemo morati štedjeti i nečega se odricati, osim države koja nikako da smanji broj državnih činovnika, raznoraznih savjetnika, tajnika i podtajnika, načelnika i njihovih brojnih zamjenika. Čudno je da se u sektoru dr-

žavne uprave uporno odlaže bilo kakva reforma. U ovoj godini želimo manje agencija i nepotrebnih kontrolnih službi, manje nedjelotvornih i samo na papiru postojećih udruga. Jednom riječju: u ovoj godini želimo osjetiti da ova država počinje štedjeti „odozgo“, od same sebe, da počinje štedjeti na besmislenoj i nepotrebnoj rastrošnosti, a ne na osnovnim životnim potrebama svojih građana.

Želim ti slobodu od dužničkog ropstva!

Velika je većina hrvatskih građana kreditno zadužena, prepuštena na milost i nemilost bankarskog sustava, kao da smo upali u neki začarani krug i postali robovi finansijskog sustava. Papa Franjo uporno upozorava da je pogrešno finansijski sustav smatrati nekom neovisnom veličinom koja podliježe samo tržišnim mjerilima. Svaki finansijski sustav stvaraju ljudi, pa su i ti ljudi sposobni kontrolirati i ispravljati svaki finansijski sustav. Kriti se iza krilatice kako našim sudbinama upravlja neki neovisni anonimni sustav financija i banaka samo je plitka izlika onih koji od takvog sustava profitiraju. Finansijski sustav koji sustavno promiče kreditno zaduživanje ljudi, a potom ih putem kamata i finansijskih špekulacija postupno pretvara u dužničke robe, istinska je grešna struktura. I, kao za svaku grešnu strukturu, odgovornost snose ljudi, pojedinci i grupe, koji stoje iza takvog finansijskog sustava. Logično je, dakle, da za takvo dužničko ropstvo pozivamo na odgovornost ljudi, a ne strukture. Naša je želja da i banke shvate kako su u službi hrvatskih ljudi, a ne nekih skrivenih središta moći.

Svetkovina Bogojavljenja u pulskoj prvostolnici 2016.

Svetkovina Bogojavljenja, ili Sveta tri kralja, u pulskoj je prvostolnici proslavljena svečanim misnim slavljem koje je predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan. Koncelebrirali su vicerektor pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ preč. Jurica Manzoni i katedralni župnik preč. Rikard Lekaj.

Predslavitelj je na početku mise svima okupljenima prenio pozdrave ordinarija mons. Dražena Kutleše. Bogojavljenje je drugi stožerni blagdan božićnog vremena, napomenuo je Biskup na početku homilije. Onaj čije smo Rođenje slavili na Božić, nakon što se objavio predstavnicima Božjeg naroda, na danasjni se dan objavio predstavnicima dalekih naroda. Mudraci su preteče svih dalekih naroda koji će u Isusu

Kristu pronaći Spasitelja, oni predstavljaju ljudi koji traže Boga. U svakome vremenu postoje ljudi koji traže Boga, rekao je Biskup, no i podsjetio na riječi pape emeritusa Benedikta XVI., kako danas izgleda kao da je tamni veo prekrio duh čovjeka koji kao da je stoga manje sposoban prepoznati duhovnu dimenziju. Bog se u punini htio objaviti upravo u osobi Isusa Krista. Biskup je naveo primjere ruskih obraćenika u vrijeme željeznog komunizma, opisanih u više knjiga, koji kao da su nakon upoznavanja Krista žurili činiti dobra djela, slijediti ga. Biskup je podsjetio kako se na Bogojavljenje ujedno obilježava i dan misijskog poslanja Crkve te da upravo toga dana Sveti Otac podjeljuje misijski križ onima koji su odlučili ići u misiju. Toga dana Papa zaređuje i biskupe, iz svih krajeva svijeta, koji žele biti zaređeni u Rimu. Biskup je potom sažetak homilije izrekao i na talijanskom jeziku. Svečanu Euharistiju glazbom je popratio katedralni zbor kojim je ravnao Patrik Andrea.

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana u Porečkoj i Pulskoj biskupiji obilježava se tradicionalno molitvenom hodom po pulskim crkvama.

PULA Početak se redovito obilježava u prvostolnici, no ove je godine, odlukom katedralnog župnika, vlč. Rikarda Lekaja, misa za početak molitvene osmine održana u crkvi Misericordia, Majke Božje od Milosrđa, koja se nalazi na području katedralne župe. Vlč. Lekaj je na početku misnog slavlja naglasio kako se

održavanjem prve mise molitvene osmine za jedinstvo kršćana u crkvi posvećenoj Majci Božjoj htjelo tu inicijativu staviti pod zaštitu nebeske majke. U prigodnoj homiliji predvoditelj je naglasio kako je Isus umro za svakoga čovjeka, bez obzira na ikakvu pripadnost, te je naveo primjer žrtvovanja za druge u gesti sv. Maksimilijana Kolbea. Za jedinstvo među kršćanima potrebno je prije svega jedinstvo između čovjeka i Boga, te jedinstvo u našim svakodnevnim sredinama. To jedinstvo nastaje kroz molitvu i razmatranje Božje riječi koja nas mijenja, istaknuo je propovjednik. Prvi

korak ka ostvarenju jedinstva je živjeti kršćanski poziv svakoga dana, i tako biti primjer drugima, rekao je vlč. Lekaj. Problem je razjedinjenosti u tome što umjesto Krista u središte postavljamo sebe i svoje podijeljenosti, zaključio je predvoditelj te izrazio želju da i ovogodišnja molitvena osmina bude korak bliže ka ostvarenju jedinstva za koje se moli. Hod po pulskim crkvama se nastavlja po uobičajenom rasporedu, a završava blagdanom Obraćenja sv. Pavla apostola u crkvi sv. Pavla na Vidikovcu. (www.ppb.hr)

Drevni običaji o blagdanu sv. Antuna opata

U utorak, 17. siječnja 2017., na spomen sv. Antuna opata, u Barbanu, u njemu posvećenoj crkviči iz 12.st. u služena je misa u čast tom Božjem ugodniku.

BARBAN Misu je služio župnik, vlč. Bernard Jurjević, a mještani su, po drevnom običaju, donijeli na blagoslov sol, zob i žito za blagoslov domaćih životinja. Crkvičica je izgrađena u romaničkom slogu s elementima pučke gotike. Obnovljena je 1922. godine. Riječ je o bratovštinskoj crkvi čije je krov istočno prekriveno škriljama. Na pročelju ima kamenu preslicu s jednim oknom, ali bez zvona. Na zidovima i šiljastom svodu nalaze se freske s početka 15. stoljeća i brojni glagoljički graffiti iz 16. stoljeća. Najstariji hodočasnički zapisi na glagoljici potječu iz 1420. godine. Freske sadrže prikaz Blažene Djevice Marije s Djeticem, svete Uršule, Svete Barbare, svete Jelene, svetog Blaža, svetog Jakova i svetog Dinozija. Na bočnim zidovima i na svodu nižu se u dva pojasa prizori iz života svetog Antuna opata: smrt, pokop, nalaz groba, prijenos u Bizant te prizor čudesnog ozdravljenja po njegovu zagovoru (I. Miliotić).

Djeca pomažu djeci

STARI PAZIN "Djeca pomažu djeci" geslo je Papinskog misijskog djela sv. Djetinjstva. Djelo sv. Djetinjstva jedno je od četiriju Papinskih misijskih djebla, ustanove Katoličke Crkve koja pomaže djecu u misijskim zemljama. To je najveća i najstarija organizacija djece osnovana 1843. god. u Nancyu, u Francuskoj. Danas djeluje u više od 100 zemalja svijeta. Svake godine djeca preko djela sv. Djetinjstva pomognu oko 5 milijuna svojih vršnjaka koji žive u misijskim zemljama Afrike, Azije, Južne Amerike, Oceanije i Europe. Tradicionalno se na blagdan Bogojavljenja – Tri kralja (6. siječnja) kada se slavi dan Djela sv. Djetinjstva u župnoj crkvi na Starom Pazinu održi dječja priredba – akademija, kada naša vjerouaučna djeca skupljaju pomoći za svoje vršnjake. Uvod u ovo druženje započeo je Mješoviti pjevački zbor Sv. Juraj, a u program se kasnije uključio i dječji zbor "Mali od sv. Jurja" pod vodstvom Vesne Drndić. Slijedile su božićne recitacije i igrokaz "Intervju s pastirima"

koji su nam upriličila vrlo zanimljivo kostimirana djeca iz Župe svete Lucije Pazinske. Recitalom "Isusu za rođendan" djeca Sv. Jurja zorno su prikazala što bi Isusu darovali za rođendan, a igrokazima "Crna ovca" i "Božićni igrokaz" gledateljima su približili davno vrijeme kada je Isus rođen. Slikovita je bila i recitacija Roka Tomišića "Da mi je Isus brat". Svojom duhovnom poezijom program su obogatili i naši domaći pjesnici Ana Krnjus i Josip Pino Klarić. Poseban dojam na sve prisutne ostavile su sestre Anja i Nina Fakin koje su svojim anđeoskim glasovima izvele pjesme "Colors of the wind" i "Blagoslov barke". Još

su jednom djeca naših Župa sv. Jurja iz Starog Pazina i sv. Lucije Pazinske pokazala kako imaju veliko srce i kako žele zajedno sa svojim župnikom i voditeljicama biti misionari u svojim zajednicama i pomoći djeci u potrebi. Oni znaju da je najvažnije svjedočanstvo, ono koje se daje svojim životom. Na kraju ovog lijepog i korisnog druženja župnik vlč. Željko Zec zahvalio je svim izvođačima, a i publici koja je unatoč hladnu vremenu došla dati potporu djeci i svojim novčanim prilozima pomogla ovu dječju akciju. Sakupljeno je 2.160,00 kn koje će biti dostavljene potrebitima. (Mirjana Ferenčić)

Papa: Crkva se ne smije nikada umoriti biti zagovornica života

Sveti Otac uputio poruku sudionicima „Hoda za život“ u Parizu

VATIKAN Papa Franjo uputio je poruku sudionicima „Hoda za život“ koji će se u nedjelju 22. siječnja održati u Parizu. U poruci, koju je potpisao apostolski nuncij u Francuskoj nadbiskup Luigi Ventura, i poslao organizatorima te inicijative, Papa je upozorio da se Crkva ne smije nikada umoriti biti zagovornica života i ne smije odustati od isticanja da ljudski život treba bezuvjetno štititi od njegova začeća pa sve do prirodne smrti. Tu ne možemo pristati na kompromis, a da sami ne postanemo krivi za kulturu odbacivanja, koja je, nažalost, vrlo raširena, rekao je Papa francuskim biskupima u prigodi njihova pohoda ad limina, u studenomu 2015. godine. Kako su samo velike rane koje naše društvo mora podnosići zbog odbacivanja najslabijih i najnezaštićenijih, kao što su nerođena djeca, starije osobe i bolesnici, istaknuo je tada Sveti Otac te dodao: Svi ćemo na kraju trpjeti zbog bolnih posljedica. Osim oprav-

dane manifestacije za zaštitu ljudskoga života, Papa je sudionike Hoda potaknuo da neumorno rade u svrhu izgradnje civilizacije ljubavi i kulture života. Francuski parlament spremu se donijeti zakon kojim se kažnjavaju pro-life internetske stranice koje ženama predlažu alternative za pobačaj. Svoje su zaprepaštenje ili otvoreno protivljenje izrazili i brojni laički mediji, poput Le Mondea. Ženama koje se žele informirati o toj temi, državne francuske mrežne stranice predlažu samo pobačaj. Nikada ne spominju dijete, ne govore čak ni o embriju ili fetusu, nego samo općenito govore o ‘sadržaju’ trudnoće.

Pro-life stranice se bore protiv tog nedostatka informacija, obraćajući se ženama koje su u tjeskobi zbog teške odluke, i koje bi željele znati više. Na državnim je stranicama, kako se čini, jedino rješenje, gotovo obveza, pobačaj. Protiv te se jedinstvene etatističke misli pokrenula Crkva u Francuskoj, te od te zemlje, koja se ponosi time da je domovina slobode, traži da prihvati da postoje i oni koji misle drugačije.

U Francuskoj bi tako, za nekoliko dana, web stranice integralistâ, bogohulnikâ i anarhistâ, mogle i dalje snažno i neprijestojno dizati glas, bez poštovanja ikoga, dok bi oni koji tiho štite život mogli dobiti do dvije godine zatvora i kaznu od 30.000 eura. (IKA)

Papa: Kršćani svojim životom trebaju svjedočiti Isusa Krista

Papa slavi misu u župi Sveta Marija a Setteville

U propovijedi na svetoj misi u župi Sveti Maria Setteville- u Guidoniji, Sveti je Otac, komentirajući misno evanđelje, koje govori o Ivanovu svjedočenju Isusa, rekao kako su neki Ivanovi učenici, čuvši Krstiteljevo svjedočanstvo, pošli za Isusom i svoje zadovoljstvo izrazili riječima : Našli smo Mesiju (Iv 1,41). Oni su se susreli s Isusom jer su čuli i povjerivali Ivanovu svjedočanstvu – istaknuo je Papa dodavši: Tako se zbiva i u našem životu. Ima mnogo kršćana, svećenika i biskupa koji isповijedaju vjeru u Isusa. Svjedoče li svi Isusa, ili su ‘takozvani’ kršćani, ili sljedbenici neke filozofije? Kršćanin sam, pokoravam se zapovijedima, trebam učiniti ovo i ono, poput navijača neke nogometne momčadi. Kršćanski se život ne sastoji u poštovanju nekih običaja; biti kršćanin u prvom redu

znači svjedočiti Isusa, što su činili apostoli, stoga se evanđelje proširilo po cijelom svijetu – ustvrdio je Sveti Otac. Govoreći pak o svjedočenju apostola, Papa je rekao da su svi bili grješnici; zanijkali su i izdali svojega Učitelja. Bili su dakle grješnici, a ipak su bili Isusovi svjedoci. Svjedočanstvo i mučeništvo je ista stvar. Neki Isusa svjedoče u svakodnevnom životu, a neki ga svjedoče žrtvovanjem vlastitoga života. Svi su apostoli, kao i mi, grijesili. Petar, prvi Papa, zanijkao je Isusa. Nakon čudesnoga ulova ribe, Isusu je Petar rekao: „Udalji se od mene, Gospodine, jer sam grješnik“. Biti svjedoci ne znači biti sveti, već znači priznati da je Gospodin-Spasitelj – objasnio je papa Franjo.

Otklonimo ogovaranje

Želio bih vam ostaviti jednu poruku, nastavio je Sveti Otac. Svi smo shvatili to što

sam govorio o svjedocima i grješnicima. Čitajući evanđelje, kod apostola ne zamjećujem međusobno ogovaranje. Neki su bili skloni nasilju, neki izdaji, neki plašljivci, ali nisu bili brbljavci. Jedan drugoga nisu ogovarali. Svi smo grješnici, ali ako u nekoj zajednici ima ogovaranja i brbljavaca, onda ona nije kadra svjedočiti Isusa – ustvrdio je Papa dodajući: Ako zajednica želi biti savršena, onda mora otkloniti ogovaranje. Ako imаш nešto protiv nekoga, reci mu to u lice, ili reci župniku, jer se, prema evanđelju, Isusovi svjedoci, svi redom grješnici, nisu međusobno ogovarali. Ako u jednoj župi nema ogovaranja, onda je savršena; u njoj su grješnici svjedoci. Tako su svjedočili prvi kršćani: Uzajamno su se voljeli. Počnite s uzajamnom ljubavlju. Neka vam Gospodin udijeli milost da jedni druge ne ogovarete-zaključio je Sveti Otac. (Vatikanski Radio)

Žive jaslice u Puli

Usubotu, 7. siječnja, u pulskoj Župi sv. Ivana Krstitelja održano je uprizorenje živih jaslica. Kao glumci, naratori, pomoćnici u organizaciji u svim aspektima sudjelovali su župljani najrazličitijih uzrasta, doslovno, od nekoliko mjeseci do visoke treće dobi. Mariju i Josipa te novorođeno Dijete glumili su supružnici Ana i Vlado Horvat s malom Mihaelom. Ova župa već nekoliko godina osim jaslica u crkvi ima i velike vanjske jaslice ispred crkve, a za ovu su prigodu, na radost najmlađih posjetitelja, u toru pored vanjskih jaslica bili i jedan magarac te dvije koze. Brojnost publike, iz te, ali i iz okolnih župa, pokazatelj je koliko su ovakvi događaji dobrodošli u vjerskom životu te sredine.

Po završetku uprizorenja, koje je zdušnim pjevanjem popratio župni zbor, nakon završnih zahvala župnika p. Đure Hontića, svim sudionicima i posjetiteljima ponuđena je prigodna okrepa uz slastice, čaj i kuhano vino. (www.ppb.hr)

DJEĆJE ŽIVE JASLICE

GROŽNjan Na svetkovinu Rođenja Gospodinova, u nedjelju, 25. prosinca, u Grožnjanu, u župnoj crkvi sv. Vida, Modesta i Krešencije, u poslijepodnevnim satima upriličene su dječje žive jaslice. Organizator je bio župnik vlč. Miroslaw Paraniak, koji je u nešto više od mjesec dana s tridesetak djece uvježbao uprizorenje živih jaslica prema Evanđelju po Luki. Po završetku predstave druženje je nastavljeno na domjenku gdje je bilo kolača i topla čaja za djecu i roditelje, za što su se pobrinuli župnik i Općina Grožnjan. (VDM)

Izložba „Papa Franjo u Izraelu“ darovana Hrvatskome katoličkom sveučilištu

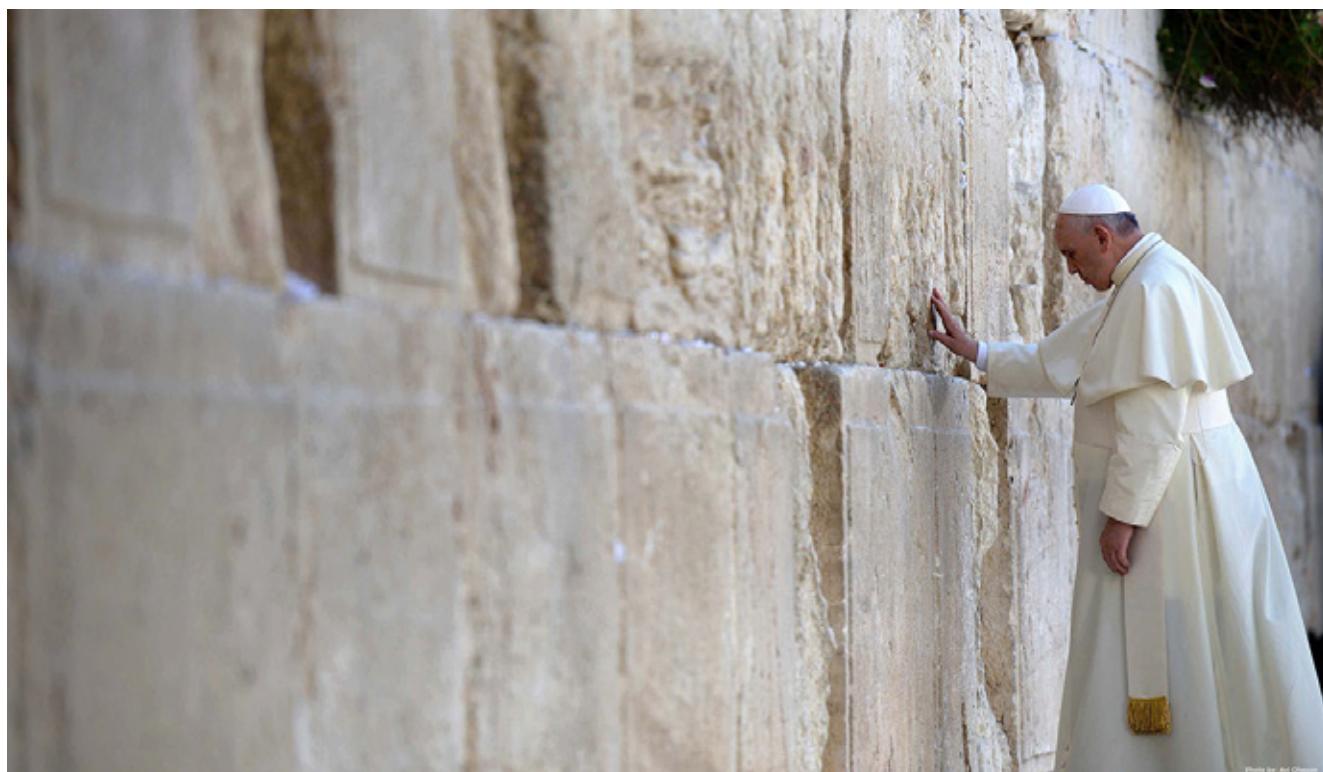
ZAGREB Veleposlanica Države Izrael Zina Kalay - Kleitman svečano je 19. siječnja na Hrvatskom katoličkom sveučilištu predala izložbu fotografija „Papa Franjo u Izraelu“ Hrvatskome katoličkom sveučilištu u trajno vlasništvo. Na fotografijama je zabilježeno hodočašće pape Franje u Svetu zemlju od 24. do 26. svibnja 2014. povodom 50. obljetnice susreta pape Pavla VI. i patrijarha Atenagore u Jeruzalemu.

Svečanoj primopredaji izložbe nazočio je velik broj visokih uzvanika iz akademske zajednice, politike i diplomacije, sveučilišnih nastavnika i studenata Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Okupljenima se obratio rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. Željko Tanjić, zahvalivši veleposlanici Države Izrael na daru riječima: „Danas smo se okupili zahvaljujući dobroti veleposlanice Države Izrael u RH koja me posjetila u prosincu s prijedlogom da izložbu slika, koja je okom kamere zabilježila posjet poglavara Katoličke Crkve pape Franje Državi Izrael u svibnju 2014. i koju su u Zagrebu, Zadru, Osijeku, Varaždinu, Đakovu i Splitu vidjeli brojni naši sugrađani, trajno daruje našem Sveučilištu. Bio sam i ostao radosno iznenaden ovom

gestom i počašćen da je gospođa veleposlanica mislila na našu visokoškolsku i odgojnu ustanovu kao na dom ovoga spomena na posjet koji je potvrdio važnost odnosa Katoličke Crkve i židovskog naroda te koji je bio posjet mira, prijateljstva i poštovanja. ... Meni je jako važno da naši studenti, profesori i djelatnici u našim prostorima u kojima živimo i radimo budu okruženi ovim slikama. Želim da ih gledaju sa zanimanjem i da upijaju poruku koja iz njih isijava. A to je prije svega poruka susreta, utemeljenog na poštovanju, poruka traženja mira i u teškim životnim okolnostima, poruka važnosti zajedničkog života u različitostima, ali i poruka kako naša kultura i naša civilizacija ima svoje korištene u Jeruzalemu, tom svetom gradu i za Židove, kršćane i muslimane. Želim da im ova izložba približi i važnost i ljepotu Svetе zemlje, Države Izrael, potakne u njima razdobljost za boljim upoznavanjem nama prijateljskog i bliskog izraelskog naroda s kojim nas povezuje puno više od onoga što bi smo ponekad pomislili. Želim da kroz ovu izložbu budu preneseni na sva ta mjestra upravo nadahnuti duhom pape Franje i da svi ovi susreti budu poticaj i njima za razne nove susrete.“

Veleposlanica Kalay-Kleitman ukratko je opisala putovanje izložbe Hrvatskom te kako je nakon niza održanih izložbi u Hrvatskoj željela darovati fotografije da ne ostanu pohranjene u nekom depou, već da i dalje žive. Istaknula je kako je duboko promišljala kome darovati fotografije te da joj je nakon razgovora s rektorem Tanjićem bilo jasno da je Hrvatsko katoličko sveučilište pravo mjesto. „Zadovoljna sam što su ove fotografije postavljene na Hrvatskom katoličkom sveučilištu i što će ih moći vidjeti mladi ljudi, studenti te vjerujem da će ih njihovi prizori potaknuti da posjete Jeruzalem i Izrael. Fotografije i darovana izložba pripadaju sada Hrvatskom katoličkom sveučilištu, one će tu ostati nakon što ja više ne budem u Hrvatskoj. One su sada na pravom mjestu. Hvala vam što ste prihvatali moj dar!“

Rektor Tanjić predao je veleposlanici zahvalnicu Sveučilišta za darovanu izložbu. Glazbene točke izvela je studentica Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu Divna Šimatović. Postav izložbe bit će privremeno smješten u hodniku na drugom katu Sveučilištu. (IKA)

ŽIVE JASLICE U PAZINSKOM KOLEGIJU

Udvorištu Pazinskoga kolegija po drugi put su 22. prosinca 2016. godine, uprizorene Žive jaslice. Šezdesetak učenika, profesori, odgojitelji i drugi djelatnici Pazinskog kolegija uključili su se u realizaciju tog projekta. Koordinaciju organizacije ponijeli su ravnatelj dr. Alejandro Castillo Jimenez i njegov zamjenik vlač. Maksimiljan Ferlin. Ambijent iz doba Isusova rođenja dočaran je prigodnom scenografijom na prostoru između zgrade Kolegija i sportske dvorane, a ugodaj i doživljaj upotpunjeno je domaćim životinjama u improviziranim torovima koje su im za tu prigodu posudili mještani okolnih sela. Uprizorenjem Marijina navještenja, rođenja Isusa, pohoda pastira te klanjanja Sveta tri kralja nastojalo se približiti otajstvo Božića i Svetе obitelji, posvijestiti srž i duboku poruku ovog kršćanskog blagdana; blizinu, toplinu i ljubav obiteljskog doma kao neprolaznih i trajnih vrednota koje su često zapostavljene i obezvrijedene u navali sekularističkih i relativističkih tendencija.

Vjerodostojnjom kostimografijom i scenografijom sudioinci uprizorenja, pastiri, mudraci i Sveta Obitelj posjetiteljima su nakratko približili ugodaj Betlehema, dočaravši okolnosti rođenja Isusa Krista. Djetića Isusa uprizorilo je mlađe dijete Petre Buždon bivše učenice Pazinskog kolegija. Naratori i zbor Kolegija upotpunili su doživljaj pokazavši pritom i svoje kreativne, umjetničke sposobnosti. Između šest prizora/scena u trajanju od 20-tak minuta: Navještenje Marijino, Otkriće zvijezde mudracima, Rođenje Isusovo u Betlehemu, Dolazak mudraca u Jeruzalem kod kralja Heroda, Navještenje pastirima i poklon pastira te Poklon mudraca, program je glazbom i pjevanjem popratio zbor učenika Pazinskog kolegija. Osim uprizorenja u 17 sati, koje su posjetili učenici, roditelji i brojni drugi posjetitelji, Žive jaslice su upriličene i ujutro za djecu dječjih vrtića iz Pazina na njihovo veliko oduševljenje. U duhu Božića manifestacija je imala i svoj humanitarni karakter; pored prostora uprizorenja dijelio se topli čaj i tradicionalne fritule, koje se nisu prodavale već su posjetitelji mogli dati svoj prilog za Caritasovu akciju „Za 1000 radosti“. Dobrovoljnim prilozima prikupljeno je 2500 kuna, namijenjenim trima obiteljima u potrebi. Prilog se dalo i Udrizi Naša djeca u Pazinu. Veoma uspješno uprizorenje Božićnog otajstva sa strane Pazinskog kolegija, dalo je dodatnog poticaja da se takvo događanje upriliči i sljedeće godine.

„Tako je Krist došao među nas ne svom svojom silom i moći nego ljubavlju. Bog nam se javlja kao dijete koje od nas traži samo ljubav, nemametljivu ljubav, kako bi se mogao useliti u naša srca. Jer kao što je sam Bog ljubav te se iz ljubavi prema nama rodio od Djevice Marije, tako smo i mi pozvani ljubiti jedni druge, jer jedino ljubavlju možemo vidjeti i spoznati da je Dijete rođeno na slamici istinit i svemogući Bog.“ (L)

BOŽIĆNI KONCERT

(Radost je biti dosljedan sam sebi!)

LABIN Udruga Hrvatski katolički zbor "Mi" tradicionalno – već 20 godina – organizira Božićni koncert, i to uvijek drugi dan po Božiću, na blagdan svetog Stjepana. Koncert se organizira na razini Grada i, šire, Labinskog dekanata. Održava se u crkvi Rođenja Marijina u Gornjem Labinu. Priprema i odaziv bili su na visini, što se očitovalo u zdušnom zajedničkom pjevanju zadnje pjesme "Radujte se, narodi" (kao himne našeg božićnog koncerta) i razdražanim druženju poslije koncerta u dvorištu i prostorijama Pastoralnog centra "Blaženi Miroslav Bulešić". Svjedočimo da je radost takvog druženja u to vrijeme punina doživljaja. To zaista jest pravo slavlje. Nije nemoguće postići da se božićne koncerte i božićne domjenke organizira nakon Božića, kao da nitko neće doći "jer svi to rade prije Božića"... Ima dovoljno slobodnog vremena između Božića i Nove godine, pa tko voli, neka izvoli! Neka promjene počnu od nas, pa ćemo također – uime poštovanja naše vjerske tradicije – to tražiti i od drugih. Dapače, oni koji nas poštiju, povest će se za nama. Koji neće, bilo im na volju. (BiB)

ZLATNI PIR

Josip Bon i Marija Matijašić

ZAMASK Dana 31. prosinca 2016. godine na Zamasku slavili su zlatni pir gospodin Josip Bon, sin Marjana i Ljube Juričić, rođen u Lazima, župa Kaldir 18. 9. 1942., i gospođa Marija Matijašić, kćer Josipa i Marije Flego, rođena na Zamasku 9. 12. 1946. godine. Na početku njihove zahvalne misе župnik Ante Žufić podsjetio ih je na dan kad su pred 50 godina u župnoj crkvi sv. Nikole u Pazinu pred ondašnjim župnikom mons. Antunom Bogeticem, danas biskupom u miru, rekli ono veliko DA i taj DA pretvorili u život i plodove svojega života koje su večeras donijeli na oltar u zahvalnoj misi. „Ja ih neću nabrajati, već ću te, Marijo, podsjetiti na ono što si mi ti u svoje ime i uime svoga muža iznijela“, rekao je župnik i citirao gospodu Mariju.

„Poslije vjenčanja nastanili smo se u Kopru. Tamo smo delali do 1979. godine. Imali smo dvije djevojčice. Obje smo nazvali imenom Vesna. Prvu nam je Bog uzeo u nebo kad je imala 5 mjeseci, a druga se udala za Mladena Benića. Iz tog su braka rođena naša dva prekrasna unuka. Godine 1979. vratili smo se u moju rodnu kuću na Zamasku gdje smo živjeli s mojom majkom do njezine smrti 2005. godine. Nakon smrti moje majke uzeli smo k sebi i majku mojega muža i njegova brata Vladu. Majka je također s nama živjela do smrti, a Vlado je s nama i danas. Bili smo nekoliko godina zvonari i brinuli smo se za uređenje crkve.“ Ja bih nadodao da je gospoda Marija i danas među onim dragim župljankama koje vode brigu o crkvi na Zamasku, članica je župnog Caritasa, glavna je pjevačica u župi te je jedna od onih

Zbor iz Pazinskih Novaka gostovao u Fažani

Na svetkovinu Bogojavljenja, u petak, 6. siječnja, Mješoviti župni zbor iz Pazinskih Novaka gostovao je u Fažani gdje je u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana održao božićni koncert. Predvođeni župnikom, vlč. Rudijem Koracom, inače članom Dijecezanskog vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu te organizatorom dekanatskih smotri zborova u našoj biskupiji, gosti su u Fažani održali prigodan koncert tijekom kojeg su pokazali svoju izrazitu glazbenu bravuru. Uz zbor je solistički nastupila Karmen Kraljević. Na kraju je gostima i publici zahvalio domaćin vlč. Ilija Jakovljević te su gosti i domaćini međusobno izmijenili prigodne darove. (G. K.)

kojoj moram zahvaliti da se svake nedjelje misa prati pjevanjem, a tako je bilo i na zlatnom piru gdje su zajedno pjevale ona i njezina vjenčana kuma Marija Mofardin, završio je župnik. Na kraju mise župnik im je zahvalio za njihovu velikodušnost prema svojoj crkvi, a u spomen na ovaj njihov velik dan podario im je Bibliju. (vlč. Ante Žufić)

Vlč. Ratimir Beletić, žrtva Drugoga svjetskog rata – 70. obljetnica smrti

Danas, 4. siječnja, navršava se 70 godina od smrti vlč. Ratimira Beletića (1919. – 4. 1. 1947.), svećenika naše biskupije.

Ratimir Beletić rođen je 1919. godine u Sv. Bartolu kod Motovuna. Studij teologije započeo je 1937. u Rimu, a stanovao je u zavodu Lombardo gdje će kasnije doći i vlč. Miroslav Bulešić. Vlč. Beletić bio je stipendist Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. Iako Istra još nije u sklopu Hrvatske, Zavod sv. Jeronima u Rimu daje stipendije hrvatskim studentima iz Istre. Stipendist ovog zavoda bio je i vlč. Bulešić. Vlč. Beletić za svećenika je zaređen 29. ožujka 1942. Svećeničku je službu obavljao u katedralnoj župi Uznesenja Marijina u Puli i nakon odlaska talijanskih svećenika upravlja je župama Rašom i Škitačom. Putovao je motociklom. U tom vremenu u Rimu je studij teologije završavao vlč. Miroslav Bulešić. Zajedno s domaćim župnikom u Svetvinčentu, vlč. Antunom Cukarićem, vlč. Ratimir Beletić u mjesecu travnju 1943. drži duhovnu obnovu vjernicima za pripravu svećeničkog ređenja i Mlade mise vlč. Bulešića. Sv. misa služila se "in tertia": uz predvoditelja – mladomisnika Miroslava Bulešića i njegove prijatelje, vlč. Ratimira Beletića i vlč. Stanka Macuku. *Presbiter* assistens, tj. počasni pomoćnik bio je vlč. Zvonimir Brumnić, koji je održao propovijed na hrvatskom i talijanskom jeziku, što je tada bilo veoma značajno jer je Istra bila pod talijanskom upravom. Već tada vlč.

Ratimir i vlč. Miroslav padaju u nemilost Komunističke partije, a svemu je kumovao Ivan Motika, koji je puno nepravde nanio crkvenim službenicima, posebno bl. Bulešiću i nevinoj skupini vjernika iz Lanišća koja je čuvala javni red oko crkve i župne kuće za vrijeme „krvave krizme“ u Lanišću 24. kolovoza 1947.

Vlč. Beletić, kao hrvatski domoljub, obilježen je kao „neprijatelj“ fašističkog režima

Vlč. Beletić, kao hrvatski domoljub, cijelo je vrijeme bio obilježen kao „neprijatelj“ fašističkog režima. Beletić je dobro znao što je to fašistički sustav, koji je jako uporište imao na Motovunštini. Luigi Papo de Montona, zapovjednik fašističke jedinice u Motovunu do 26. travnja 1945., inače poldan pisac, nema gotovo nijednu pozitivnu riječ o hrvatskim svećenicima, pa tako ni o vlč. Beletiću. Razumljivo jer oni nisu željeli biti „poturice“, već su s istarskim narodnjacima živjeli „hrvatski preporod“ koji je u Istri započeo s biskupom Dobrilom. Svim hrvatskim svećenicima i istarskim narodnjacima Dobrilin molitvenik „Otče, budi volja Tvoja“ bio je ne samo molitvenik nego i simbol očuvanja hrvatskog identiteta Istre. Papo samo jednom hvali svećenika Ratimira Beletića koji se zajedno s don Alfredom Bottizerom zalagao da u Motovunu ne izbiju obračunavanja i krvoproljeće među građanima kad su, nakon pada Italije 11. rujna 1943. godine, karabinjeri napustili Motovun. Vlč. Beletić zauzima se za suživot Hrvata i Talijana te jednakost istih prava,

što nije činio Papo. Daljnji svećenički rad za vrijeme rata Papo je svrstao u djelovanje vatreng propagandista, ali nije dorekao je li Ratimir Beletić bio vatreni propagandist hrvatstva ili partizanstva ili komunizma. Vlč. Beletić bio je velik domoljub, volio je svoju istarsku – hrvatsku grudu te svoj obespravljeni narod u vrijeme talijanske uprave Istrom. Kao svećenik nije se bavio politikom, njegova je jedina „politika“ bilo Evangelje, navještaj Radosne vijesti spasenja. Luigi Papo de Montona ipak je potisnuo u povijesni zaborav da je njegova fašistička jedinica nanijela mnoga zla i pobila više nevinih žrtava na Motovunštini, sve do Vrha i preko Mirne. Vlč. Beletić, kao mlad svećenik, iz Pule pastoralno upravlja Rašom i Škitačom. Uvijek je morao proći preko tzv. "Blok", privremene granice na glavnoj cesti Pula – Labin, kod Loborike. Pula je s užim područjem tada bila pod upravom savezničke vojne uprave, a ostala Istra pod vojnom upravom Jugoslavenske armije (VUJA). Kad se 4. siječnja 1947. vlč. Beletić vraćao iz Raše, zaustavio se pred spuštenom rampom VUJA-e i nakon ubojčajena pregleda dokumenata nastavio put. Saveznička je rampa redovito bila otvorena jer su stražari poznavali rijetka vozila i putnike. Ratimir je bezbrižno, kao i obično, nastavio ubrzano kretanje ne opazivši da mu je pred nosom stražar spustio rampu u koju je on udario glavom. Nikad se nije doznao razlog stražareva čina: je li bio namjeran i dogovoren ili slučajan. Vojne vlasti nikad nisu objasnile onaj bolan događaj. (Priredio: vlč. mr. sc. Ilija Jakovljević)

Proslava Sv. Stjepana u Krasici

U ponedjeljak, 26. prosinca, u Krasici, župi bl. Francesca Bonifacia, svečanom je misom proslavljen Sv. Stjepan prvomučenik, župni patron.

Župa sv. Stjepana prvomučenika proslavila je svog nebeskog zaštitnika svečanom svetom misom koju je predvodio župnik, vlc. Miroslaw Paraniak. U nadahnutoj homiliji župnik je naglasio da "u Božićno vrijeme slavimo dva događaja: rođenje Sina Božjega i Stjepanovu mučeničku smrt koja je njegovo rođenje za nebo. Sv. Stjepan đakon ozbiljno je pristao uz Krista. Tako nam je postao primjerom pravoga odnosa prema Božiću. Zbog toga je za vrijeme kamenovanja video nebesa otvorena i Sina Božjega gdje stoji zdesna Bogu. Tko slavi sv. Stjepana, koji je vjerovao duboko u Krista, taj stvarno slavi i proživljava blagdan Božića na pravi način. To je shvatiti i živio ovdje u Krasici mladi svećenik bl. Francesco Bonifacio, čiju smo 70. obljetnicu mučeničke smrti svečano obilježili ove godine u našoj crkvi posvećenoj Prvomučeniku", rekao je Župnik. „Nije slučajno da je i bl. Francesco udaren kamenom u glavu prije ubojstva. Bez ljudi kao što su bili naši mučenici, ne bi se mogla svijetom širiti Božja poruka. Svijetu i nama danas su potrebni ljudi koji svjedoče ljubav prema Bogu i bližnjemu, ako treba, i do mučeničke smrti", naglasio je vlc. Paraniak. (VDM)

ROĐENDANSKA PROSLAVA ŽUPNIKA RUDOLFA KORACE

Na blagdan sv. Stjepana, 26. prosinca 2016. godine, vlc. Rudolf Koraca proslavio je svoj 76. rođendan. Tom prigodom njegove su tri župe: Motovunski Novaki, Karojoba i Rakotule, tajno organizirale rođendansku proslavu u župnoj dvorani u Karojobi. Uz mnogo truda da slavljenik ne sazna, širio se krug zajedništva i sloge među njegovim župljanima i iznenađenje je zaista uspjelo. Na samom početku slavlja, vlc. Rudi dobio je prigodan dar i poslušao tople riječi svojih župljanja koji su mu zaželjeli još mnogo godina rada i radosti u njihovim župama. Dječica su, također, spremila buket cvijeća u znak zahvalnosti. Nakon ugodnih riječi slavljenika koji je bio iskreno dirnut svime što su mu župljanji priredili, slijedio je blagoslov nad raznovrsnim poslasticama i delicijama, koje su pripremile vrijedne domaćice, za svako nepce, a bila je tu i velika rođendanska torta. Župnik je istaknuo kako su mu, povrh svega, najdraži naše zajedništvo i ljubav. U dobrom duhu, veselje se nastavilo do večernjih sati, a župljanji su svojim kućama krenuli punih trbuha i ispunjenih duša. (Emili Kuzma)

Misa zahvalnica prigodom 25. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske

ZAGREB Kardinal Bozanić pozvao na razmišljanje o načinu na koji se prenose vrijednosti novim naraštajima, istaknuvši da je odnos čovjeka i Boga neizbrisivo polazište hrvatskoga identiteta.

Zagreb, (IKA) – Misu zahvalnicu prigodom 25. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske u nedjelju, 15. siječnja u zagrebačkoj prvo-stolnici predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. U koncelebraciji bili su apostolski nuncij nadbiskup Alessandro D'Errico, riječki nadbiskup Ivan Devčić, varaždinski biskup Josip Mrzljak, križevački vladika Nikola Kekić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, vojni ordinarij u RH Jure Bogdan, umirovljeni vojni biskup Juraj Jezerinac, zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski, generalni tajnik HBK mons. Enco Rodinis, zamjenik generalnog tajnika HBK mons. Fabijan Svalina, tajnik Apostolske nuncijsature u RH mons. Janusz Stanislaw Blachowiak te drugi svećenici.

Uz mnoštvo vjernika, misi su nazočili predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskoga sabora Božo Petrov, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, zastupnici Hrvatskoga sabora, ministri, predsjednik HAZU-a akademik Zvonko Kusić te drugi predstavnici državnih, vojnih i gradskih vlasti, kao i predstavnici znanosti i kulture. Uvodeći u slavlje, kardinal Bozanić naglasio je kako je ovo „slavlje zahvale i molitve za našu Domovinu Hrvatsku i za mir u svijetu“. Na početku homilije podsjetio je kako je prije 25 godina, 15. siječnja 1992. godine, u zagrebačkoj prvo-stolnici euharistijsko slavlje predvodio sluga Božji kardinal Franjo Kuharić u koncelebraciji sa svim hrvatskim biskupima koji su za tu prigodu došli u Zagreb da bi održali svoje prvo zasjedanje u međunarodno priznatoj državi Hrvatskoj i da bi zajedno s okupljenim narodom u Stepinčevoj katedrali zahvalili Bogu za velik dar i novi početak. Nakon dvadeset pet godina stasao je nov naraštaj. To bi vrijeme moralo biti dostačno za vrijednovanje protekloga razdoblja i važnosti spomena, ali ne smijemo zanemariti istinu da je to jednako tako vrijeme nakon kojega se lako zaboravljuju činjenice i ponekad pokušavaju promicati ona tumačenja koja ne odražavaju ni ozračeje ni pokretačku snagu u tom vremenu, upozorio je Kardinal. „U Hrvatskoj je, kao i drugdje, komunistički

sustav koristio strah i neistinu kao načine djelovanja, a na načelima materializma i ateizma predstavljao kao ideal čovjeka kojemu nije potreban Bog, kojemu nije potrebno da svoje življenje, djelovanje i umiranje mjeri mjerom vječnosti. U takvim nastojanjima, uz progonstva i ubijanja, uz poticanje raseljavanja Hrvata, gaženje prava, uz nemogućnost političke slobode, korjenito se suprotstavljalo hrvatskoj kulturi i osjećaju naroda. To je prethodilo urušavanju komunističkoga režima, do mjere da su mnogima potekle suze u trenutcima kada se smjela zavijoriti hrvatska zastava i moglo zapjevati hrvatske domoljubne pjesme“, rekao je Kardinal.

Hrvatska je živjela iznimno zajedništvo želje i cilja

Stoga, smijemo reći Hrvatska da je najprije sebe priznala sebi, prepoznala vrijednosti koje želi graditi u budućnosti, u zajedništvu s drugim državama i narodima. U tom povijesnom kairosu Hrvatska je živjela iznimno zajedništvo želje i cilja. Bila je ispunjena samopouzdanjem, oduševljenjem u Domovini i iseljeništvu, molitvama mnogih i spremnošću na žrtve za više ideale, rekao je Kardinal te nastavio: „Hrvatska je najprije, i prije međunarodnoga priznanja, morala prepoznati svoju izloženost napadima, razaranjima, beščutnosti; morala se suočiti sa svojom slabosću; morala je priznati da se ne može osloniti na veliku pomoć onih koji su mogli izvana zaustaviti nasilje, nego se pouzdati u sebe i Božju pomoć, nošena Duhom koji svijet ne može dati, ali Duhom koji oživljuje, obnavlja i pobjedi u žrtvi onih koji su Domovinu voljeli istinskom

ljubavlju. U tako nepovoljnim međunarodnim okolnostima postojali su i oni koji su prepoznali Duha istine i pravde nad rana-ma Vukovara i Škabrnje, Petrinje i Gospića, Voćina i Vinkovaca, Karlovca i Slunja, sve do Dubrovnika, Šibenika i Zadra.“ Kardinal se zatim osvrnuo i na činjenicu da je Sveta Stolica bila među prvim subjektima međunarodnog prava koji su priznali Hrvatsku i Sloveniju, naznačivši pritom „da priznanje slobodne države Hrvatske nije upereno protiv nikoga, nego je izraz zauzetosti za prava svakoga, i čovjeka i naroda, to je postupak dosljednosti u obavezi poštivanja univerzalnog prava preuzetog međunarodnim deklaracijama i poveljama“. Kako u tom činu s ljudskog i kršćanskog stajališta ne vidjeti i dublji razlog? Ondje gdje se širi mržnja, gdje se ljudi ubija, narode raseljava, crkve ruše i svetinje oskviruju, zar je moguće da Crkva šuti, upitao je kardinal Bozanić, dodavši: „Crkva je progovorila mijenjajući svoju tradicionalnu praksu da bi zaustavila djelovanje zla.“

Prvi hrvatski predsjednik i hrvatski branitelji

Istaknuo je kako se danas sa zahvalnošću spominjemo i molimo za dr. Franju Tuđmana, prvog predsjednika međunarodno priznate Republike Hrvatske, kao i za one koji su bili vidljiva slika žrtve i dara, hrabre i odlučne ljubavi prema Domovini, a to su hrvatski branitelji. „Gledajući njih, njihovu nesebičnost i predanost do darivanja vlastitog života, trebamo prepoznati prisutnost onoga što nadilazi zemaljske razloge, stvarnost koja se ne uređuje političkim dogovorima; moramo priznati čudesno

djelo velikodušnosti koje ne proizlazi samo iz ljudske snage. S pravom danas kao vjernici smijemo reći da je i obrana Domovine i priznanje Hrvatske ostvareno s pouzdanjem u Gospodina.” Također je podsjetio kako se u ovom zahvalnom trenutku „ne smiju zaboraviti ni hrabra srca, glasovi i ruke koje su nam pomogle kada smo bili bespomoćni”. U tom kontekstu spomenuo je i papu Ivana Pavla II. jer „što se više vremenski udaljavamo od tih događaja, sve nam je jasnija vrijednost njegova nastojanja koje je odstupalo od do tada uobičajenih diplomatskih postupaka Svetе Stolice, ne bi li pomoćao ugroženoj i nasiljem iscrpljenoj Hrvatskoj. Pamtimo i njegove suradnike, osobito u Državnom tajništvu Svetе Stolice.”

Kardinal Franjo Kuharić: ne popuštajmo kušnji da se na mržnju odgovori mržnjom

Posebno je, pak, spomenuo slugu Božjega kardinala Franju Kuharića i njegovo nastojanje zajedno s drugim biskupima i svećenicima da se u obrani Domovine sačuva Kristov duh, da se ne odustane od navještaja Radosne vijesti i ljubavi koju je donio Božji Jaganjac, ne popuštajući kušnji da se na mržnju odgovori mržnjom. „Imajući tu prošlost pred očima istodobno se nalazimo pred pitanjem jesmo li tijekom dvadeset pet godina pazili na darove u kojima je prepoznatljiv Božji Duh”, rekao je Kardinal. Pojasnio je kako odgovor ne može biti jednoznačan i sasvim potvrđan „jer da možemo, ne bismo u proteklim godinama gledali nacionalno razjedinjavanje, promicanje negativnog ozračja, obescenjivanje općeg dobra, pa i nepoštivanje državnih institucija. Stoga je obljetnica i prigoda za ispit savjesti, poziv na kajanje, traženje oproštenja i novoga početka”. U tom je kontekstu pozvao da se razmisli o načinu na koji se prenose vrijednosti novim naraštajima. „Očito nije slučajno da se našu Domovinu želi poljuljati upravo u onome što se pokazalo najjačim i što je bilo slabljeno u vremenu neslobode. Mislim ponajprije na odnos čovjeka i Boga. To je neizbrisivo polazište hrvatskoga identiteta. Zatim, vrijednost obitelji, promicanje njezine važnosti i svega što je učvršćuje na društvenom i gospodarskom području, pazeći na otvorenost prihvaćanja dara života. Važno je područje odgoja i obrazovanja, u kojemu su vidljivi višestruki udarci u otvaranju prostora za ideologizira-

ne sadržaje koje većina roditelja ne prihvata, neodgovornost u pripremanju mladih da preuzmu brigu za Hrvatsku ostajući u Hrvatskoj, opremljeni znanjem i oduševljenjem. Još je uvijek velika kočnica neprimjeren odnos prema povijesnim ranama, a s time i prema žrtvama režima zla nacizma, fašizma i komunizma. Dok je to poglavje neosvijetljeno, uvijek će postojati mogućnost da netko pokuša sadašnju Hrvatsku vezati uz neko drugo vrijeme, ne uz njezinu kolijevku, a to su poglavito obraća i žrtve u Domovinskom ratu.” Kardinal je ukazao na znakovitost da se ovo zahvalno slavlje održava u blizini Stepinčeva groba jer „u odnosu prema njemu, može se iščitati sva suvremena hrvatska povijest. Istinska ljubav prema Domovini prepoznata je u njemu. Istinska čežnja za dobrom i spremnost na žrtvu nalaze se u njegovim postupcima, a njegovo pouzdanje u Boga i kada je najteže bilo je nadahnutične tolikima koji su se žrtvovali za bližnje i za Domovinu. Njegovo je služenje i životni stav odgovor na svako osporavanje dobra.”

Na grobu kardinala Stepinca prepoznaće se ljubav Božjega Jaganjca

Oni koji Hrvatsku nisu voljeli i koji je ne vole, koji je vide tek kao neželjenu privremenost, u kardinalu Stepincu vide najveću zapreku za svoja nastojanja da Hrvatsku ponize, ocrne i spriječe u ostvarivanju boljštika. I danas se njegov lik pokušava prikazati spornim da bi se opravdalo vlastitu zarobljenost neistinama, vlastitu zatvorenost uma i srca. A mi dobro znamo da u njemu svakoga dana toliki vjernici, koji dolaze ovamo na njegov grob, prepoznaju ljubav Božjega Jaganjca. Molimo zagovor blaženog Alojzija Stepinca da tu milosrdnu ljubav ponajprije prihvativimo mi, a zatim da bude prepoznata od drugih u našem nacionalnom zajedništvu i u našoj ljubavi prema hrvatskoj domovini, rekao je na kraju homilije kardinal Bozanić. Nakon pričesti otpjevan je svećani „Tebe Boga hvalimo”, a nakon blagoslova otpjevana je hrvatska himna „Lijepa naša domovino”. Euharistijsko slavlje uveličao je zbor bogoslova i Koralista zagrebačke katedrale pod ravnjanjem mo Miroslava Martinjaka. (IKA)

Naš ordinarij kod premijera Plenkovića

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković primio je 9. siječnja u Banskim dvorima članove Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije, predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića, potpredsjednika HBK zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, đakovačko-osječkog nadbiskupa mons. Đuru Hranića, porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutlešu te generalnog tajnika HBK mons. Enca Rodinisa. Sastanku su nazočili i ministar državne imovine Goran Marić, predstojnik Ureda predsjednika Vlade Davor Božinović te ravatelj Ureda komisije za odnose s vjerskim zajednicama Šime Jerčić. Suradnja države i Katoličke Crkve, kako je istaknuto, dobra je, a posebno je izraženo zadovoljstvo vrlo otvorenim dijalogom. Predsjednik Vlade Andrej Plenković rekao je kako se sva otvorena pitanja trebaju rješavati zajedničkim dogовором te kako rad Mješovitih komisija i povjerenstava Vlade RH i HBK treba intenzivirati kako bi se pitanja od zajedničkog interesa mogla rješavati. Razgovaralo se o načinu rješavanja pitanja suočavanja s prošlošću, a članovi Stalnog vijeća HBK dali su potporu najavi predsjednika Vlade kako će se to pitanje rješavati sustavno, pluralistički i institucionalno. Jedna od tema razgovora bila je i reforma školstva, za koju je predsjednik Vlade rekao da se nastavlja, a predsjednik Stalnog vijeća HBK mons. Puljić naglasio je kako pozdravlja ta nastojanja te da reforma mora biti oslobođena ideooloških premeta. Među ostalim, u razgovoru je istaknuta važnost dovršetka postupka kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca, navodi se u priopćenju Vlade. (www.ppb.hr)

Vlč. Atilije Nefat

Vlč. Atilije Nefat, umirovljeni svećenik Porečke i Pulске biskupije, okrijepljen svetim sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo 11. siječnja 2017. godine u Svećeničkom domu „Betanija“ u Puli, u 80. godini života i 54. godini svećeništva.

Vlč. Nefat rođen je u selu Jureši, nedaleko Starog Pazina, u Pazinskom dekanatu, od oca Franje i majke Franice r. Belac, kao najmlađe od šestero djece, uz dva brata i tri sestre. Kršten je u župnoj crkvi sv. Jurja na Starom Pazinu gdje je primio i sakrament svete potvrde u siječnju 1947. Osnovnu školu pohađao je na Starom Pazinu, a srednjoškolsko obrazovanje stekao je u Pazinskom sjemeništu gdje je maturirao 1959. godine, po povratku s odsluženja vojnog roka u Varaždinu i Gospiću. Filozofsko-teološki studij pohađao je pri Visokoj teološkoj školi u Pazinu od 1959. do 1964. godine. Red đakonata i red prezbiterata primio je po rukama mons. dr. Dragutina Nežića. Za svećenika je zaređen u Pazinu 29. srpnja 1963. godine, a mlađu misu proslavio je 28. kolovoza iste godine. U 45 godina aktivne svećeničke službe bio je župnik u više župa sjevernog i južnog dijela Biskupije te je više puta obavljao službu substitutusa i upravitelja samostalnih kapelanja. Prva župa koju mu je dodijeljena na upravljanje po primanju svećeničkog reda bila je župa Zrenj koju je preuzeo o blagdanu Velike Gospe 1963. godine. Istovremeno pomaže u Oprtlju i Završju. Godine 1971. na upravljanje dobiva Gradinu, Topolovac i Pregaru. Dvije godine kasnije, po razrješenju od prethodnih župa, biva imenovan župnikom Karobje, Rakotula i Kaldira. Ondje ostaje do kraja rujna 1982. kada preuzima župu Štinjan. Od 1987. do 1990. iz Štinjana *excurrendo* upravlja župu Štinjan. Od 1990. do 2000. iz Štinjana *excurrendo* upravlja župu Štinjan.

pom Fažana. Krajem srpnja 2008. biva umirovljen i prelazi u Svećenički dom „Betanija“ u Puli te ondje, u obližnjoj Župi sv. Pavla, prema mogućnostima, pomaže u pastoralu, osobito ispovijedajući. Unatoč invaliditetu te značajnim zdravstvenim poteškoćama čitav je svoj život posvetio zauzetu radu na Njivi Gospodnjoj, ugradivši tako svoju snagu u pastoralna nastojanja na dobrobit istarske Crkve te vjernika Porečke i Pulске biskupije.

Sprovod vlč. Atilija Nefata

Sprovodnu misu vlč. Atilija Nefata, u staropazinskoj župnoj crkvi sv. Jurja, u petak, 13. siječnja 2017., predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, a sprovodne obrede biskup u miru mons. Ivan Milovan. Ordinarij je misno slavlje predvodio uz koncelebraciju tridesetak svećenika i redovnika iz raznih dijelova biskupije. Ordinarij je u prigodnoj homiliji, temeljem netom pročitanog ulomka iz Matejevog evanđelja o djelima milosrđa naglasio kako je i pokojni vlč. Nefat zasigurno i velika i mala, i duhovna i tjelesna djela milosrđa činio požrtvovno i potaknut jednostavno željom da pomogne bližnjemu u nevolji. Nadalje, nastavio je propovjednik, pravi način pomaganja bližnjemu je činiti dobro drugome bez računice, bez kalkulacije da se nešto dobije zauzvrat. Naposljetku, pomažući drugima najviše pomažemo sebi, jer davanje je najveća duhovna zarada, naglasio je mons. Kutleša. Neka ova smrt jednog svećenika bude povod svakome od nas da se zapitamo činimo li dobra djela onoliko koliko možemo, ili smo previše uvjetovani materijalnim?, zaključio je mons. Kutleša. O životisu pokojnika prigodnu riječ izrekao je generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac. (G.K.)

Vlč. Stjepan Cvitić

Vlč. Stjepan Cvitić, umirovljeni svećenik Porečke i Pulsko biskupije, okrijepljen svetim sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo 27. prosinca 2016. godine u Svećeničkom domu u Puli, u 82. godini života i 56. godini svećeništva.

Upetak, 30. prosinca sprovodne obrede vlč. Stjepana Cvitića na pulskom Gradskom groblju Monte Giro, uz nazočnost tridesetak svećenika, predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan. Biskup je u prigodnoj homiliji na groblju naglasio kako je vlč. Cvitić, u svom neumornom, 56 godina dugom pastoralnom radu dao velik doprinos životu Porečke i Pulsko biskupije. Kroz životne poteškoće, kao i one vezane uz zdravstvene tegobe, podnio je, takozvano, "bijelo mučeništvo", citirao je Biskup definiciju koju je zapisao bl. Miroslav Bulešić. Vlč. Cvitić pokopan je u svećeničku grobnicu pored središnjeg križa. Biskup je misu zadušnicu u pulskoj crkvi sv. Pavla predvodio uz koncelebraciju petnaestak svećenika. Na kraju mise pokojnikov je životopis pročitao generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, koji je osobito istaknuo pokojnikov vedar duh, citiravši kako je pokojnik sam znao reći "da je napose zahvalan za vedrinu i da nikoga ne mrzi". S poštovanjem čemo čuvati uspomenu na pok. vlč. Cvitića i sjećati se upravo te njegove vedrine! Počivao u miru Božjem!

Životopis

Vlč. Cvitić rođen je 15. prosinca 1935. godine u selu Cvitići, nedaleko mjesta Sveti Ivanac nad Rašom u Pićanskom dekanatu, od oca Filipa i majke Santine r. Benajić. Osnovnoškolsko obrazovanje stekao je u Svetom Ivancu nad Rašom, a gimnaziju je pohađao u Pazinskom sjemeništu gdje je i maturirao 1955. godine. Studij teologije pohađao je u Rijeci i Pazinu. Vojni rok u JNA odslužio je od 1955. do 1957. u Negotinu, u sjeveroistočnoj Srbiji. Za svećenika je zaređen u Puli 21. kolovoza 1960. godine, mlađu misu proslavio je 4. rujna iste godine u Svetom Ivancu nad Rašom. Kao mladomisnik pomagao je župniku u Buzetu. Početkom svibnja 1961. godine postaje župnikom Gologorice, Krbuna, Tupljaka s Grobnikom. U kolovozu 1967., razriješen prethodnih župa, preuzima upravljanje župa Račice i Vrh u Buzetskom dekanatu. Godine 1973. preuzima župe Hreljići i Filipana u Vodnjanskom dekanatu gdje ostaje do umirovljenja 13. rujna 2010. godine. Umirovljeničke dane proveo je u Svećeničkom domu „Betanija“ u Puli. Od stranih jezika služio se talijanskim, francuskim i ruskim. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

2016. godina najgora po pitanju progona kršćana

Hrvatska zatupnica o izvješću nevladine organizacije Open Doors

BRUXELLES U 2016. godini više od 215 milijuna kršćana u svijetu bilo je izloženo nekom obliku nasilja i progona, a oko 1200 crkava je uništeno ili oštećeno, pokazuju zabrinjavajući podaci međunarodne nevladine organizacije Open Doors, predstavljeni u ovog tjedna u Europskom parlamentu u Strasbourgu. Progon kršćana u porastu je već četvrtu godinu zaredom, a broj zemalja u kojima se kršćani svakodnevno ubijaju raste, te je veći nego ikada prije, što 2016. godinu čini najgorom u posljednjih 25 godina izvješćivanja o slobodi vjere i progonima kršćana u svijetu.

„Najgore mjesto na svijetu za život kršćana“ već 16. godinu zaredom je Sjeverna Koreja, slijedi je Somalija u kojoj se stanje u odnosu na prošlu godinu drastično pogoršalo zbog djelovanja islamskih militanata koji u „Somaliji nalaze sigurno utočište“. Osim toga, u toj je muslimanskoj zemlji zadržan plemenski sustav – neformalni

način upravljanja vrlo otporan na sve modele modernog upravljanja, uključujući i demokraciju, što znači da kršćani nemaju uopće pravo glasa u društvu. „Kršćani koji se preobrate s islama suočavaju se s progonom, dok sama sumnja na preobraćenje vodi javnim smaknućima“, navodi se u izvješću. „Nad kršćanima se provodi genocid. Ne smijemo to prestati ponavljati. Europska unija ima obvezu i odgovornost učiniti sve kako bi sprječila daljnje zločine na područjima Bliskoga istoka te drugim područjima, naglasila je hrvatska zastupnica u Europskom parlamentu Marijana Petir, ujedno i članica radne skupine Europske pučke stranke za međukulturalni i religijski dijalog. „Tragično je da je Sirija prije početka ratnih razaranja bila dom za 1,25 milijuna kršćana, a danas ih prema procjenama, na tom području nema niti 500 tisuća“, istaknula je Petir.

Takve procjene, potvrđuje i istraživanje Open Doors organizacije prema čijim je saznanjima između 50 i 80% kršćana već napustilo svoje domove u Siriji i Iraku zbog stalnih prijetnji diskriminacijom, progo-

nom i nasiljem od strane islamskih skupina, ali i vladinih snaga. Stoga Open Doors poziva Europsku uniju da poduzme korake koji će zaustaviti nasilje i osigurati provedbu međunarodnog prava u Siriji i Iraku i zaštiti prava svih građana na slobodno isповijedanje vjere, te preporučuje da se u mirovni proces okupe vjerski lideri i zajednice koji mogu imati ključnu ulogu u pomirbi i izgradnji sirijskog i iračkog društva. Uz to, u organizaciji upozoravaju na porast tzv. religioznog nacionalizma na području Azije, posebno u jugoistočnom dijelu, u kojoj je progon kršćana dosegao dosad nezabilježenu razinu.

Iзвјећe o slobodi vjere i progonima kršćana za 2016. godinu obuhvaća 50 država od njih 65 u kojima se odvijaju progoni. U prvih deset na popisu onih u kojima se provodi najizraženije nasilje i diskriminacija nad kršćanima, osim spomenute Sjeverne Koreje i Somalije, nalaze se Afganistan, Pakistan, Sudan, Sirija, Irak, Iran, Jemen i Eritreja, države koje su se među prvih deset našle i u prošlogodišnjem izvješću nevladine organizacije Open Doors.(IKA)

Globalni pogled i domaća očekivanja

Mislim da je dobro, barem početkom godine, izaći iz okvira «unutarnjih» političkih i društvenih tema kojima se redovito bavi ova kolonna i uvodno usmjeriti pozornost na širi europski i svjetski politički kontekst, koji bitno određuje uvjete i smjerove kretanja domaće politike.

Mijenja li se Amerika

Sjedinjene Američke Države najvažniji su čimbenik i kreator svekolikog svjetskog poretka, kako političkog i društvenog, dakle, i vrijednosnog, tako i gospodarsko-finansijskog i vojnog. »Tvrdi« načini ostvarivanja «izvoza demokracije» te javno deklarirani spasonosni i zaštitnički ciljevi američke političke doktrine, kako se vidi u mnogim slučajevima, najčešće su međusobno bili u suprotnosti i posve nevjerodstojni, pa i lažni. U kontekstu pojašnjenja te tvrdnje, za one koji stvar gledaju iz neke druge perspektive, citirao bih Noama Chomskog, američkoga filozofa i antiglobalista, koji o svojoj domovini ovačko piše: »Sjedinjene Američke Države drže se da su one *temeljni izvor dobra*, iako čine potpuno isto kao i one države koje SAD smatraju, i drže, *lošinju i zlima*; ruše civilne zrakoplove, dronovima ubijaju civile, njima nepočudne ljude i kritičare svoje politike zatvaraju i likvidiraju, u tuđe zemlje ulaze vojskom itd., i još k tome samouvjereni tumače i propagiraju kako je opstojnost svih ljudi danas ugrožena od tih 'zlih', kao nikad dosad.« Dolaskom novog američkog predsjednika, Donalda Trumpa, svjetska se javnost pita hoće li se u tom, ali i u drugim segmentima monopolnog i «nasilnog» poнаšanja, Amerika mijenjati. Njegove prve izjave i programski koncepti upućuju na pozitivan odgovor. No, veća je nepoznanica oko toga kojim će smjerom ići te promjene, osobito one na vrijednosnom planu, gdje se Amerika iskazala predvodnikom gramzljiva i neuračunljiva liberalizma i «diktature relativnosti». Njegov najuži suradnički tim,

kako se može vidjeti, u bitnome je sastavljen od ljudi koji su zagovornici obrane i reafirmacije kršćanskih vrednota u američkom društvu. To bi se onda, pretočeno u konkretnu politiku, moglo pozitivno «prelititi» i na ostala društva zapadne civilizacije, poglavito na zemlje Europske unije, od kojih su se mnoge u liberalnim stremljenjima posve «izgubile» i zapplele u veliku društvenu i vrijednosnu krizu, aktualno iskazanu u migrantskim navalama i terorizmu u europskim metropolama, a na što nemaju odgovora ni rješenja.

Hrvatska se svakako mora mijenjati

Hrvatsko društvo i politika ne mogu biti, i nisu, akteri u tim globalnim «valjanjima i lomljanjima». Ali, baš je zbog te geopolitičke sjene Hrvatska posljednjih mjeseci izvrgnuta veoma neugodnim, i ne bezopasnim, mikrogeopolitičkim i političkim provociranjima, prijetnjama, pa i ugrozama. One dolaze iz susjedstva, posebno jako, tradicionalno, iz (velikog) srpskog i neočekivano iz bosansko-bošnjačkog područja. Dosadašnja plaha reakcija hrvatskih vlasti negativno iznenađuje. Stvari su posve jasne i bjelodane. Kako to opetovano biva, »politička se kaša« počne zakuhavati na unutarnjem planu, raznim optužbama za tobožnji nedemokratski i «neprijateljski» karakter hrvatske države i društva, vezujući svaku hrvatsku centralno-desnu, konzervativno-hadezeovsku, vlast uz negativno nasljedstvo ustaškog režima. Paradoksalne su to i posve neistinite tvrdnje, ali koje imaju svoje brojne poklonike i prijenosnike i u samoj Hrvatskoj, i to na gotovo svim razinama, od tradicionalnih «manjinskih ugroženika» i lijevih ulično-medijskih aktivista do, sve donedavno, samog vrha Pantovčaka. Na takav se onda pripremljen i «preoran teren» lakše «spuštaju» vanjske neistinite optužbe, ali se javljaju i novi opasni appetiti, slični nedavnoj agresorskoj prošlosti. Lako je vidjeti, i ocijeniti, otkud dolaze te višestruko i

dugoročno štetne domaće pojavnosti. Prvi se čimbenik vezuje uz neprovjenu *dekomunizaciju* i *dejugoslavenizaciju* u hrvatskom društvu i državi. Drugi se pak mora pripisati kolebljivosti i mlakosti hrvatskih vlasti u zaštiti nacionalnih interesa, kao i njenoj neodlučnosti u adekvatnom oštrom nastupu prema neprijateljskim porukama i djelima iz susjedstva. Treći također ide na teret trenutnoj vladajućoj ekipi koja pokazuje nesnošljivu suzdržanost u traženju ultimativne potpore od tijela EU-a za hrvatske interese, posebno kad je riječ o tek mogućim budućim članicama, Srbiji i BiH..

Stabilizacija Hrvatske mora krenuti upravo promjenama u tom smjeru jer će se inače nanovo obnoviti unutarnji društveni i politički sukobi koje Hrvatska, kako znamo, »rješava« tako da se ciklički mijenjaju političke opcije i vlade, a istovremeno sve više zaostajemo suverenitetski, razvojno i demografski. Nisam baš siguran da današnja vladajuća opcija i njeno vodstvo razumiju društvenu zakonitost po kojoj je političko-društvena stabilizacija preduvjet trajnijoj gospodarskoj učinkovitosti. Koliko to razumiju, vidjet će se po tome, koliko će brzo i temeljito ući u potrebne, dosad dugo preskakane i izigrane, političke i društvene promjene u Hrvatskoj. Ako bi taj poželjni proces krenuo s hrvatskog vrha vlasti, neovisno o političkim otporima i preprekama iz lijevo-liberalnog i anacionalnog političkog prostora, onda bi se i na nižim, regionalno-županijskim razinama, u nastavku, počeli otapati »glečeri« zaledenih političkih, interesnih, koruptivnih i drugih negativnih odnosa, koji preplavljaju Hrvatsku. Ne vidim druge mogućnosti, poglavito gledajući s istrarske monopolno-političke perspektive obnašanja vlasti i vladanja, kako drugačije pokrenuti proces »čišćenja Augijevih štala« (*antički: dovođenje stvari, čišćenjem i izbacivanjem, u prirodan red*) koji je, kako ocijenih, imperativan za hrvatsku »društvenu higijenu«.

RAKALJ I SUBOTICU POVEZAO MIJO MIRKOVIĆ – MATE BALOTA

NAKON 80 GODINA OPET SE ČULE ROŽENICE U SUBOTICI

Naš istarski velikan Mijo Mirković – Mate Balota, nakon prave životne odisejade, po-kopan je u svome rodnome Raklju 1963. godine, a na nadgrobnoj mu ploči piše da ondje počiva: *težak, ribar, mornar, akademik, pjesnik, prvi Rakljan ki je napisal 50 knjig.* Piše i to da je pokopan uz zvuke dragih *roženici*. Međutim, ne piše da je velik dio svog života bio iseljenik koji se nakon brojnih i dugih selidbi i putovanja na zadnji počinak vraća na svoju rodnu grudu, na svoj „*dragi kamen*“ u Raklju, kao mnogi drugi iseljenici. Njegovi današnji sumještani, okupljeni u KUD-u pod njegovim imenom „*Mate Balota*“, marljivo i s puno pažnje njeguju rodnu baštinu u folkloru, *kanti*, *svirki* i čakavskoj riječi. Prema riječima predsjednika društva Josipa Percana, cilj im je obići sva mjesta gdje je Mate Balota živio i radio te uspostaviti prijateljstva s tamošnjim sličnim društvima. Klaudio Knapić, dopredsjednik Društva, prenosi da su sva njihova putovanja temeljena na životnom putu dr. Mije Mirkovića – Mate Balote te su zbog toga ciljano putovali u Češku gdje je bio s obitelji u izbjeglištvu,

Njemačku gdje se Mate Balota školovao, živio i djelovao, zatim u Subotici gdje je predavao na fakultetu kao sveučilišni profesor, a bili su i u Perastu u Crnoj Gori gdje je davnih 1920-ih svirao roženice s braćom Grakalić iz Medulina.

„Tri šešira“, okupljalište istarskih emigranata

Možda mnogima nije znano da je Mate Balota, prof. Mijo Mirković, bio doseljenik u Suboticu i tamo proveo više od jednog desetljeća u razdoblju od 1928. do 1941. godine. Stoga su Subotica i Rakalj povezani preko Mije Mirkovića – Mate Balote od vremena kada je službovao u Subotici kao profesor ekonomije na Pravnom fakultetu, a 1933. godine izabran je za docenta na tom fakultetu. Iz tog vremena poznata je i jedna zanimljivost koja se dogodila u poznatom subotičkom restoranu „*Tri šešira*“, okupljalištu istarskih emigranata, ali i boema onoga vremena. Bilo je to mjesto za druženje na kojem su se tada svirale roženice i gdje se čula domaća *besida* i istarska *kanta*. Jednom je zgodom tu recitirao poznati istarski glumac, Žminjac, Ivo Erman Balotinu pjesmu „*MOJA MATI*“, a nije znao

da se u nazoznemu profesoru Miji Mirkoviću, kojeg je tada upoznao, krije i autor pjesme, Mate Balota. Primjeri su to koje je ispričao predsjednik rakljanskog KUD-a Josip Percan. Na tim temeljima nastala je i sadašnja suradnja KUD-a Mate Balote s nekoliko hrvatskih društava u Subotici, Novom Sadu i Petrovaradinu. Godine 2013. uspostavljena je suradnja s KUC-om Bunjevačko kolo iz Subotice i od tada se razmjenjuju susreti s obiju strana. Na prošlogodišnjem susretu u Raklju gostima iz Subotice domaćini su darivali Balotinu knjigu „*Od Raklja do Londre*“ uz posvetu: „*Od Raklja do Subotice dio je životna puta Mije Mirkovića – Mate Balote, a danas je to blistavi most susretišta novih naraštaja: KUD-a Mate Balote i HKC-a Bunjevačko kolo na 21. susretu u Raklju*“. HKC Bunjevačko kolo 1970. godine osnovali su ugledni Hrvati iz Subotice, s ciljem očuvanja i razvijanja kulture i običaja Hrvata Bunjevaca, a u Raklju su izveli splet bunjevačkih plesova, hercegovački ples Lindo, bunjevačko Momačko kolo te vlaške igre i ples. Nakon ljetnog susreta u Raklju uslijedio je posjet Hrvatima u Subotici u prosincu prošle godine. KUD „*Mate Balota*“ i pjevački zbor Mendule iz Vrsara gостovali su na godišnjoj proslavi Hrvatskog kulturnog centra Bunjevačko kolo u Subotici i održali cjelovečernji koncert. Pred mnogobrojnom publikom Rakljani su se predstavili svirkom na roženicama, *kantom* na tanko i debelo, plesom te interpretacijom stihova

Mate Balote koje su recitirali Andjela Knapić i Patrik Bolković. Važnost je tih stihova što su oni svi nastali upravo u Subotici i dio su zbirke „Dragi kamen“ gdje već u samom naslovu osjećamo pjesnikovu nostalgiju za domom i rodnim krajem.

“Vi ne možete znati koliko nam znači kad nas netko posjeti iz Hrvatske i kolika nam je to podrška iz Domovine”

Tijekom četverodnevnog boravka Rakljana u Vojvodini KUD „Mate Balota“ i Ženski pjevački zbor Mendule iz Vrsara održali su još cijelovečernji koncert i u Novom Sadu gdje ih je ugostio HKPD „JELAČIĆ“ iz Novog Sada. Posjetili su i Vatrogasni dom DVD-a Petrovaradin, s kojim su nedavno uspostavili kontakt i prijateljstvo s DVD-om Općine Marčana. U pratinji domaćina obišli su petrovaradinske tvrđave, rodnu kuću bana Josipa Jelačića, Katedralu te središte grada u adventskom ozračju. Na koncertima i spontanim druženjima vojvođanski su Hrvati izrazili veliko za-

dovoljstvo posjetom Istrana njihovu kraju te mnogi u spontanim kontaktima rekli: „...vi ne možete znati koliko nam znači kad nas netko posjeti iz Hrvatske i kolika nam je to podrška iz Domovine.“ Rakljani su puni razumijevanja odgovarali: „... ako vam to toliko znači, vi samo pozovite i mi opet dolazimo“, prenijela nam je dio međusobne komunikacije prva predsjednica KUD-a „Mate Balota“, a sadašnja počasna članica, Marija Brkić. Što znače ovi iskazi, znaju samo oni koji su upućeni u vrlo težak život vojvođanskih Hrvata, koji već više desetljeća ne uspijevaju ostvariti svoja manjinska prava prema zakonu reciprocitetu. Na ovom je susretu dogovoren sljedeći uzvratni posjet društva „Jelačić“ tijekom ljeta u Raklju. (Ana Bedrina)

MOZAIK BOŽJE PROVIDNOSTI

Don Milorad DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

* **NAPOMENA:** Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIČNOG MOZAIIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnog priznaja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – prosljedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

UVOD – DEFARI U TINJANU

Božja Providnost vodi svojim nedokučivim putevima i često neshvatljivim planovima pojedince, obitelji i cijele narode. Neočekivane ishode moj je pokojni Tata opravdavao onom starom mudrom poslovicom: „Dragi Bog i krivim crtama ravno piše!“ Da se otkrije čitav mozaik takvih događanja u životu samo jednog čovjeka, cilj je ovih redaka. Roditelji su mi pod fašističkim terorom 1921. g. prebjegli iz Istre i naselili se u Bosanskom Brodu. Tamo sam se rodio, odrastao i bio ministrantom župniku dr. Smiljanu Čekadi, koji kasnije postaje skopljanskim biskupom. Godine 1945., opet igrom slučajnih okolnosti, od sarajevskoga postajem skopljanskim bogoslovom, a moja se obitelj opet vraća u svoju Istru. Tako je ispalо da me moј ordinarij zaredio u Skoplju, a ja Mladu misu slavio na Starom Pazinu u Istri. Svoj svećenički život provodim među Albancima na Kosovu i u Crnoj Gori, u Gusinju. U Zagreb dolazim 1987. g. za dušobrižnika naših vjernika Albanaca. Samo je sveznajući Bog mogao predvidjeti da će ono derište rođeno na Svićećnicu 1924. g. u obitelji istarskih izbjeglica u Bosanskom Brodu dobiti na krštenju crnogorsko ime Milorad, da će najprije biti ministrant župnika brodskoga, a zatim svećenik budućeg biskupa skopljanskoga dr. Smiljana Čekade. U jeku najžešćih okršaja Crkve i partije, prisiljen pastoralnim potrebama u svojoj biskupiji, Biskup ga šalje u najistureniju točku dijaspore pod Prokletijama u Crnoj Gori, u Gusinje.

Tinjan...

Istarski gradić Tinjan leži na prometnici Pazin – Poreč, između dvaju povijesno

kulturno važnih gradova, bliže Pazinu nego Poreču. U tinjanskoj župnoj crkvi kršten je i krizman, ispojedan i pričešćivan najveći Istranin – hrvatski biskup, istarski vjerski i narodni preporoditelj dr. Juraj Dobrila. Iako rođen na Velom Ježenju, nasuprotni Tinjanu, s istočne strane tinjanske Drage, u nekoć moćnoj carevini, postao je po njemu poznat i Tinjan. Zasluga je i njegove pastoralne skrbi i rodoljublja da su krajem 19. i početkom 20. stoljeća iz nekoliko tinjanskih obitelji Defar potekla trojica svećenika i nekoliko zaslužnih muževa, visokih vojnih časnika, odvjetnika i političara. Svi su se oni, nažalost, morali boriti za slobodu i prava, i – uglavnom – u izgnanstvu umrijeti. Teška je bila za Istru i vladavina Austro-Ugarske, ali je nepodnošljivija bila fašistička Italija, koja nije birala sredstva da hrvatsku Istru potalijanči, posebno kad je riječ o jeziku i tisku. Borce za ta osnovna prava, a to su u prvome redu bili svećenici i pojedini političari, fašisti su terorom, protjerivanjem ili čak likvidacijom ušutkali. Takvima, svakako, pripada i moj pokojni đed koga smo od milja zvali nonićem, Zvanić Defar, tinjanski trgovac i veleposjednik, poznatiji u čitavom pazinskom kotaru kao zaštitnik siromašnih seljaka. Pomažući zdušno sunarodnjacima u postizanju uskraćenih prava, stekao je velik ugled i simpatije, a gotovo da i nije bilo sela u kojem ne bi imao pokojeg „fioca“ (kumčeve). Da su tinjanski Defari bili ugledni i poznati, govoriti i činjenica da je moja nona Amalia Depiera bila kći uglednoga tršćanskog liječnika.

Rodoslovlje...

Zvaniću i Amaliji Defar u Tinjanu se rođilo troje djece: Janko (1892.), Antonija – Nina (1895.) i Anton – Tone (1897.). Janko je završio osnovnu školu u Tinjanu, a zatim i gimnaziju u Pazinu gdje mu je suučenikom bio Božo Milanović, iz Tinjanu susjednog sela Kringe. Iza biskupa Dobrile Božo Milanović doista se može smatrati najvećim sinom hrvatske Istre! I dok je maturant Božo osjetio Božji poziv u svećeništvo, moj je stric Janko bio silno obuzet tehnikom. Kao stari školski drugovi, Božo i Janko prisjećali su se i mlađim naraštajima pripovijedali o Jankovu zaduženju ispaljivanja raketa prilikom Božine Mlade mise u Krngi. Janka je, međutim, posebno u ono vrijeme oduševljavalna telegrafija, pa je tako i postao najprije poštanskim manipulantom. Na toj ga je službi zatekao i I. svjetski rat. Antonija – Nina završila je osnovnu školu u Tinjanu, a zatim do majčine smrti ostaje njezina desna ruka. Poslije vodi domaćinstvo i kuhišnju za službenike

i učiteljsko osoblje, koje se hrani u očevoj gostonici. Nakon emigracije cijele obitelji Defar u Kraljevinu Srbu, Hrvata i Slovenaca ostaje u Tinjanu, udaje se za tinjanskoga poljoprivrednika Romana Depiera i ostaje u njegovoj kući do smrti. Svojom ljudskom i kršćanskom dobrotom i plemenitošću i kućom otvorenom svakome gladnom ili potrebnom prolazniku, namjerniku ili siromahu ostala je u neizbrisivoj uspomeni. Anton – Toni je iza osnovne škole u pazinskoj gimnaziji polazio samo dva razreda. Zbog očeve angažiranosti u raznim političkim i trgovačkim poslovima morao je ocu biti od pomoći, uz trajnu pripomoći jednog ili dvojice slugu, koji su radili poljske poslove u poljima tinjanske Drage. Njegov je tadašnji župnik Križman, uz to, primijetio u dvanaestogodišnjem Toniu glazbeni talent, pa je u njemu gledao i budućega orguljaša župne crkve sv. Šimuna i Jude Tadeja. I nije se prevario jer je mali Tonić već kao trinaestogodišnji orguljaš počeo predvoditi i pratiti tinjanske crkvene pjevače. Kad je buknuo I. svjetski rat, svoje glazbeno i dirigentsko iskustvo koristi i na ruskom frontu, predvodeći vojne zborove i kao kapelnik vojne glazbe u raznim vojnim jedinicama. Počinje se već baviti i komponiranjem te svom učitelju – župniku i svojoj sestri Nini, voditeljici crkvenoga zabora, šalje svoje uspjelije kompozicije. Na frontu u Karpatima je i ranjen, odakle mu potječe doživotni ožiljak na desnoj lopatici, ali se ipak sretno vraća u Tinjan. Glas o mladom tinjanskom orguljašu stigao je i do Gologorice, gradića smještenog na putu od Pazina prema Učki. Već punoljetna, najstarija kći gologoričkog župljanina Zvanića Rabar-Šantelića Marija, također kao jedna od vodećih crkvenih pjevačica, pozuri u posjet svojoj tetki u Tinjanu da bi se, poput kraljice od Sabe, koja se htjede uvjeriti u istinitost glasova o mudrosti i bogatstvu izraelskoga kralja Salamona, osobno uvjerila u priče o orguljašu. Usput je već sljedeću priliku (lukavo) iskoristila svojim sudjelovanjem, a osjetljivo uho orguljaša nije prečulo zvonki glas, kao onaj glas grlice iz Pjesme nad pjesmama. I, kako to obično biva u lijepim pripovijetkama, sretoše se ne samo oči nego i – srca.

U Gologorici bijaše župnikom Čeh Ljudevit Zvaček, koga su kasnije fašisti također protjerali jer se usudio braniti Hrvate.

Tone i Marija, moji roditelji

Taj župnik nezaboravne uspomene 18. siječnja 1921. g. u župnoj crkvi u Gologorici veže uz svetu ženidbu Toneta i Marije, moje roditelje. Samo dva i pol mjeseca nakon svadbe u Gologorici tinjanski fašisti, uz

pomoć svojih pazinskih istomisljenika, koriste odsutnost Zvanića Defara i njegovih sinova i upadaju u obje njihove kuće na tinjanskom trgu. Razbojnici ostavljaju i poruku: „Ako uhvatimo Zvanića, Janka i Toneta, deportirat ćemo ih u Calabriju.“ Defari, međutim, užitak svoga uhićenja fašistima ne priuštše, nego se još iste noći, uz dobre prijateljske veze pješice prebacuju na Sušak i dalje, dok ne stigoše u svoje novo prebivalište – u Bosanski Brod. Teta Nina u Tinjanu, kao spretna i uspješna domaćica, povoljno prodaje kuće i zemlju, preko veza šalje novac u ruke svome ocu u Zagreb, a ovaj u Bosanskome Brodu kupuje imanje s kućom i gospodarskim zgradama u neposrednoj blizini tada najlepše željezničke postaje na Balkanu, čuvene po svome maurskom stilu. Iz Istre su u to doba prebjegle mnoge hrvatske hrvatske obitelji kojima je život bio u opasnosti i koje se nisu mogle pomiriti s fašističkim postupcima. Od nekoliko obitelji Defar samo je ona Zvanićeva prešla Savu i naselila se na bosanskoj strani. Janko je, kao nepomirljiv protivnik talijanskog fašizma i okupacije, postao velikim štovateljem Strossmayerove povijesne zablude panslavizma, ne razlikujući pripadnost pojedinih slavenskim narodima. To je pokazao pri davanju imena svojoj djeci na krštenju: Slava – Amalija (1921.), Ljubomir (1924.), Mladen (1925.), Nada (1930.) i Vjeko (1932.). A kako je kao stariji sin imao velik autoritet i posljednju riječ u zajedničkoj kući u svim važnijim stvarima, to je njegov utjecaj bio nezaobilazan i pri izboru imena bratove – Tonetove djece: Slavko (1921.), Milorad (1924.), Dušanka (1928.), Vera (1932.) i Hrvoje (1937.). Nono Zvanić umro je 1929. g. u Bosanskom Brodu. Njegova je tuga za Istrom i njezinom sudbinom pod Italijom bila upravo dramatična. Njegovu je neizmjernu nostalgiju povećala moja mama kad se sa mnom vratila iz posjeta svojima u Gologoricu ljeti 1928. godine. Poput egipatskog Josipa ostavio je oporučno da mu se kad-tad kosti prenesu u tinjansko groblje. Sinovi mu nikada nisu mogli ispuniti posljednju želju jer su bageri prekopali groblje za temelje proširenoj rafineriji. (nastavlja se)

Božić u porečkoj prvostolnici

Porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša misu svetkovine Rođenja Gospodinova predvodio je u porečkoj prvostolnici, Eufrazijevoj bazilici, uz koncelebraciju katedralnog župnika preč. Milana Zgrablića, kancelara Biskupije preč. Sergija Jelenića te dvaju kapelana prvostolne župe.

Imi danas živimo u nekim paradoksim, kao što su i tada živjeli ljudi koji su čekali Spasitelja, Mesiju, ali kada je došao, nisu ga prepoznali i nisu ga htjeli primiti u svoju kuću, rekao je Biskup na početku homilije. Mi ga danas ne želimo primiti u svoje srce. Mi danas u toplim domovima slavimo rođendan jednoga beskućnika, Isusa Krista. To su pitanja po kojima se možemo zapitati jesmo li mi drugačiji od tih ljudi koji su živjeli u Isusovo vrijeme. Glavne poruke Božića mons. Kutleša prikazao je stavivi naglasak na pojam traženja Boga, na traženje istinskog smisla vlastitog života upravo u osobnom susretu s malenim djetetom Isusom, a ukazao je na to kroz putovanje triju kraljeva. Od različitih osoba koje se pojavljuju u opisu Isusova rođenja, mi se, naravno, lakše identificiramo s onima pozitivnim, s mudracima koji su došli izdaleka. Oni su, istražujući, shvatili da se treba roditi novi kralj, i slijedili su tu svoju zvijezdu, svoju ideju, tražili su taj smisao, znali su da čovjek mora živjeti za nešto više od materijalnog koje je prolazno, i znali su da čovjek kad-tad mora opravdati razloge svoga bivstvovanja. Oni su, vođeni tom idejom, krenuli na dalek put slijedeći zvijezdu. Osjećali su da trebaju krenuti, da trebaju naći svoj smisao. I danas ima ljudi koji slijede neku svoju ideju, a vrlo često tek nakon njihova života shvatimo da su bili veliki i da su činili velike stvari. Upravo poput roditelja koji upozoravaju svoju djecu na nešto loše i opasno, no djeca to često shvate tek mnogo kasnije. Mudraci u svojoj potrazi dolaze do Jeruzalema i ondje traže, ne ustručavaju se, da im se protumači gdje bi se trebao roditi Kralj. Čude se kako ti ljudi, pismoznaci u Jeruzalemu, ne žele pronaći Isusa Krista.

Pozvani smo svojoj braći darovati sebe i ono što imamo

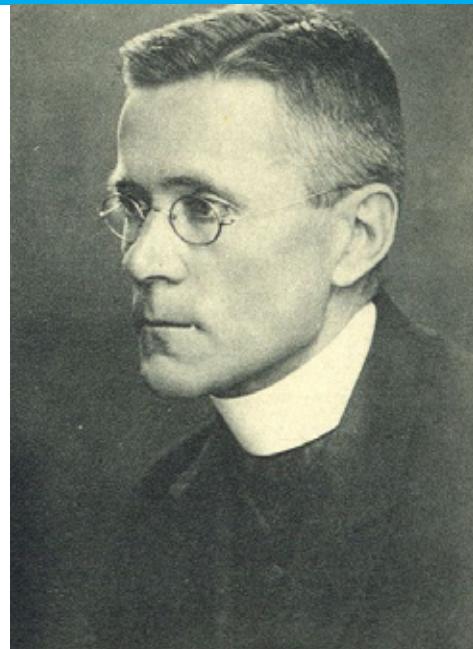
Osobni susret s Isusom mijenja kraljeve, kao što i danas susret s malim Bogom, malim djetetom koje svatko može razumjeti, mijenja svakoga čovjeka. Oni traže Spasitelja i nalaze ga u malome čovjeku. Možda su očekivali da će taj Spasitelj biti u velikim dvorima, no jed-

nostavno prihvataju činjenicu i želete taj susret. Obradovali su se radošću veoma velikom jer su našli to predragocjeno blago koje su tražili. A jesmo li mi u svome životu našli to blago, možemo se i mi zapitati, napomenuo je Propovjednik. Ili nam Božić služi samo za izmjenu darova i vanjsko slavlje, no ne usudimo se proniknuti dublje u sebe da ne bismo vidjeli kako smo promašili cilj svoga života. Vrhunac njihova susreta s novorođenim Isusom jest klanjanje pred Bogom i najzad darivanje, nadasve darivanje sebe, naglasio je mons. Kutleša. I mi smo danas pozvani svojoj braći darovati sebe i ono što imamo, što nam je Bog dao. Isus se susreće u darivanju. No danas je upravo nedostatak tog darivanja sebe drugima, zbog općeprisutnog egoizma i egocentrizma, uzrok sviju kriza, upravo je to ishodište grijeha. Svi želete imati više, pod svaku cijenu, ne gleda se treba li drugome pomoći i učiniti da mu u životu bude bolje. Mons. Kutleša naglasio je i licemjerje današnjeg društva, govorimo kako je lakše darivati nego primati, ali činimo svašim suprotno. Isus pred Pilatom biva pitan što je istina. Svatko od nas treba u svome srcu odgovoriti što je Istina za mene, tko je Isus Krist, jesam li ga susreo. I jesu li ga ti svojim ponašanjem otjerao iz svoga mjesta, iz svoga srca, postavio je pitanje Biskup. Božić je poticaj da svatko od nas ispita svoju savjest: tko sam, što sam i kamo idem te koji je smisao moga života, kao čovjeka, kao vjernika, sa svim svojim ulogama u društvu. Ako se budemo ponašali i činili kao što je činilo to malo dijete, svima će biti bolje i svi ćemo u životu živjeti bolje. Isus Krist je izbor, no onako kako čovjek u životu izabere, tako će mu biti. Molimo Isusa neka nam da snage da možemo biti pravi vjernici, i ako padnemo, da se znamo dignuti i krenuti ispočetka, da nam život ima smisla te nas odvede do Vječnosti s Gospodinom. Misno je slavlje pjevanjem uzveličao katedralni zbor pod ravnjanjem Marija Eterovića. (G. Krizman)

Hrvatski istarski preporoditelji

Jožef Srebrnič / Josip Srebrnić (I. dio)

Nakon položenoga ispita zrelosti krenuo je u Beč i ondje studirao povijest i zemljopis. Posljednjega dana veljače 1902. g. ondje je postigao doktorat tadašnjih filozofskih znanosti. Na istome je sveučilištu položio i državni ispit iz geografije i opće povijesti. U međuvremenu je odslužio jednogodišnji vojni rok i postao poručnik te se aktivno uključio u studentska zbivanja, i to ona katoličkoga i političkoga karaktera. Od 1897. do 1899. g. sudjelovao je u djelovanju katoličkoga društva „Danica“, i to kao njegov predsjednik.

Roden je 2. veljače 1876. u Solkanu kod Gorice. Najstariji je od ukupno sedmoro djece Josipa i Tereze, rođene Šuligoj. Prva četiri razreda pučke škole pohađao je u rodnome mjestu. Istaknuo se marljivošću, bistrinom i zavidnom razinom znanja, stoga ga je tamošnji kapelan J. Godnič 1888. g. poslao u goričku gimnaziju, koju je uspješno priveo kraju 1896. godine. S obzirom da Srebrnićeva obitelj nije imala sredstava za sinovo školovanje, kao mjesto za nastavak obrazovanja odabrao je Andreanum, čiji je ravnatelj u to doba bio Antun Mahnić. Budući da će sudbine te dvojice biti veoma povezane, valja se zapitati kakav je bio njihov odnos u doba kada Srebrnić stasa, a Mahnić biva u naponu snage. Srebrnićevi biografi pišu kako Mahnića „(...) je S. spoštoval, a pri njem zase ni našel razumevanja.“ Očito je da Mahnićeva kruća stajališta o odgoju mladi Srebrnić tada nije mogao usvojiti.

Od Solkane do Beča

Solkanski mladić nakon završetka gimnazije nije se odmah opredijelio za svećenički poziv. Je li tome kumovao Mahnić, nije nam poznato. Nakon položenoga ispita

zrelosti krenuo je u Beč i ondje studirao povijest i zemljopis. Posljednjega dana veljače 1902. g. ondje je postigao doktorat tadašnjih filozofskih znanosti. Na istome je sveučilištu položio i državni ispit iz geografije i opće povijesti. U međuvremenu je odslužio jednogodišnji vojni rok i postao poručnik te se aktivno uključio u studentska zbivanja, i to ona katoličkoga i političkoga karaktera. Od 1897. do 1899. g. sudjelovao je u djelovanju katoličkoga društva „Danica“, i to kao njegov predsjednik. Usto, bio je član i „Marijine kongregacije“. Istočem da je otvoreno iskazivao svoju nacionalnu pripadnost pa je tako u trenutcima promoviranja u doktora znanosti na sebi imao slovensku trobojnicu, odnosno simbol društva „Danica“ i katolički znak „Marijine kongregacije“. Kao apsolvent, 31. siječnja 1902. g. postao je suplent u gimnaziji koju je pohađao. Predavao je dva kolegija na kojima je diplomirao, ali i više njih za koje nije bio osposobljen, primjerice, propedeutiku, njemački i slovenski jezik. Očito da ova služba nije za njega bila zadovoljavajuća; sve do primitka diplome doktora znanosti u Srebrniću se odvijala prava borba. Do jeseni iste godine donio je odluku – postat će svećenik. Ovu je odluku prihvatio i tadašnji gorički nadbiskup A. Jordan koji je Srebrnića poslao na Gregorijanu u Rim, a bio je i pitomac Germanicuma. Krajem listopada 1906. g. Srebrnić postaje svećenik i 1. studenoga iste godine izriče prvu sv. misu. Svoje je obrazovanje završio 25. srpnja 1907. g. doktoriravši skolastičku filozofiju i teologiju. Bio je to njegov drugi doktorat! Potom se vraća u svoju matičnu biskupiju gdje mu je tadašnji gorički nadbiskup dao tri dužnosti: prefekta, zamjenika rektora i knjižničara središnje bogoslovije u Gorici. Uisto je vrijeme postao i voditelj goričke sekcije jednoga svećeničkog udruženja. Od 1. rujna 1908. pa sve do 1912. g. Srebrnić se nalazi na dužnosti ravnatelja Andreanuma, gdje

je i sam nekoć bio učenik. Od te 1908. bio je i ravnatelj ženskoga liceja i njegov kućni kapelan; nadzirao je i poučavanje povijesnoga i geografskog nastavnog gradiva u liceju i njegovo trgovackoj školi. U ožujku 1909. g. postaje suplent, a od siječnja 1910. g. redoviti profesor crkvene povijesti na središnjem bogoslovnom sjemeništu.

Društveno aktivan

U Gorici je nastavio svoju društvenu aktivnost. Tako je bio voditelj „Marijanske kongregacije“, šef odsjeka „Crvenoga križa“, član više društava i njihovih odbora, primjerice, „Slovenske kršćanske socijalne zveze“, kao i član izvršnoga odbora za organizaciju hrvatsko-slovenskoga katoličkog skupa koji je 1913. g. održan u Ljubljani. Tijekom Prvoga svjetskog rata Srebrnić je, zajedno s goričkim bogoslovima, boravio u Stični, a kao svećenik upravljao je župom u Žalnome kod Višnje Gore. Bio je član izbjegličkoga odbora, a tijekom izbjeglišta preminula mu je majka. Vrijeme je izbjeglišta za Srebrnića važno po njegovim političkim aktivnostima. Tada je svesrdno zagovarao Majsku deklaraciju iz 1917. g. skupine jugoslavenskih političara te goričkoga nadbiskupa F. B. Sedeja, koji ga je krajem travnja 1918. imenovao konzistorijalnim savjetnikom, a početkom lipnja i prosinodalnim sudcem u Goričkoj nadbiskupiji. Srebrnić se u Goricu vraća u ljeto 1918. kako bi sudjelovao u saniranju ratnih šteta i normalizaciji života, no zbog prečih obveza morao se vratiti u Ljubljani.

Imenovanje 15. rujna 1923. g. biskupom Krčke biskupije

Po završetku rata dolazi do znatnih izmjena političkih prilika: raspala se Austro-Ugarska Monarhija, a na dijelu njezina teritorija stvorena je Država Slovenaca, Hrvata i Srba u čiji sastav ulazi i nekadašnja Pokrajina Istra s Kvarnerskim otocima. Nedugo je zatim Država SHS udružena s Kraljevinom

Srbijom u Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca. U vrijeme političkih previranja Srebrnić je u Ljubljani početkom siječnja 1919. g. započeo predavati crkvenu povijest na bogoslovnome sjemeništu. Tada je aktualna ideja osnutka ljubljanskoga sveučilišta; osnovan je i odbor koji je imao zadatak provesti navedenu ideju i sastaviti statut te najviše slovenske obrazovne strukture. Srebrnić je postao član odbora, pa ga smatramo i jednim od osnivača toga prvoga slovenskog sveučilišta. U siječnju 1920. g. postao je redoviti profesor Teološkoga fakulteta, predajući dva kolegija: *Starokršćanska književnost* i *Grčko-slavensku crkvenu povijest*. Jedne je akademske godine – od 1. listopada 1922. do 1. listopada 1923. – bio i dekan navedene fakultetske institucije. I u Ljubljani nije zanemarrio širu društvenu djelatnost, pa je u ožujku 1920. g. postao predsjednik „Leonove družine“, stekavši zasluženo mjesto među tadašnjim slovenskim intelektualcima. O Srebrnićevim zaslugama za navedeno društvo svjedoči i podatak da je u prosincu 1923. g. izabran za njegova počasnoga člana. U to je vrijeme bio i urednik časopisa *Čas toga društva*. Usto, sudjelovao je u pripremama 5. Katoličkog skupa u Ljubljani i bio predsjednik jednoga od njegovih odsjeka. Zatim je surađivao u Jugoslavenskoj matici, objavio više radova itd. Nastojao je utjecati na rješavanje problema oko tada ugrozenih slovenskih nacionalnih interresa, osobito oko utvrđivanja granica. Uz ostale, na udaru su bili slovenski i hrvatski svećenici, a progon se nastavio tijekom 20-ih i 30-ih godina. U takvoj je situaciji Srebrnića zateklo Papino imenovanje biskupom Krčke biskupije 15. rujna 1923. g. Prethodni biskup – dr. Mahnić – preminuo je u prosincu 1920. g. i od tada nije bio imenovan ordinarij Krčke biskupije. Sv. Stolica novoga je ordinarija ponovno našla u Sloveniji. No, novi biskup ostao je bez znatnoga dijela svoje biskupije jer je nekadašnja Osorska dijeceza, koja je od 1828. g. bila u sastavu Krčke biskupije, izdvojena i predana na upravljanje riječkome biskupu. Srebrniću su preostali otoci Krk i Rab, dio otoka Paga te nekoliko okolnih otočića. Inače, Krčka je biskupija 25. studenoga 1933. g. izdvojena iz Goričke metropolije i podvrgnuta je samoj Sv. Stolici. (nastavlja se)

HODOČAŠĆE BRAČNIH PAROVA SV. LUCIJE PAZINSKE

Pun je autobus bračnih parova Sv. Lucije Pazinske hodočastio prošle godine u Remete – najstarije hrvatsko marijansko svetište. Svetište u Remetama vode oci karmelićani. Čovjek, čim dođe na svijet, traži sigurnost, oslonac i zaštitu. Želi naći dom i malo ljudske topline. Tko se ne osjeća zaštićenim, najčešće postaje nepotpun i nesretan čovjek, ne osjeća se ugodno. Dijete traži sigurnost uz oca i majku, mladić uz djevojku i djevojka uz mladića. Dvoje ljudi traži sigurnost jedno uz drugo u prijateljstvu i ljubavi. Temelj je svake sigurnosti ljubav, a ljubav je temelj svakog braka. Sva su ta razmišljanja potakla bračne parove Župe sv. Lucije Pazinske da predvođeni vlč. Željkom Zecom zajedno provedu jedan listopadski (15. 10.) dan u ugodnu i korisnu druženju.

Uz molitvu Krunice, vrijeme u autobusu za Zagreb brzo je odmicalo. Stigli smo na sv. misu u Remete u 11,00 sati. Zanimljivo je da je toga dana bilo i polaganje svećanih zavjeta dvojice bogoslova iz njihove zajednice, i to brata Tihomira Radana i brata Ante Škugora (nismo znali za to, dakle, i to je bilo slučajno). Sve nas je to posebno oduševilo jer je većini to bio prvi susret s takvim polaganjem zavjeta. Nakon tako bogatog misnog slavlja u kojem je sudjelovalo dvadesetak svećenika, remetski župnik o. Antonio Mario Čirkо upoznao nas je s poviješću Svetišta i važnošću koje ono predstavlja. Nakon remetskog svetišta, uz stručno vodstvo razgledali smo Zagreb. Krenuli smo od Mirogoja koji smatra jednim od najljepših groblja u Europi, a prostire se na 72 ha. Tu smo odali počast prvom hrvatskom predsjedniku, posjetili groblje njemačkih vojnika poginulih u 2. svjetskom ratu te grobove istaknutih osoba iz hrvatske povijesti. Kiša nam nije omela dobro raspoloženje kad smo stupili u zagrebačku Katedralu, taj iznimno spomenik vjere i kulture hrvatskoga naroda. Tu smo mnogo saznali o oltarima koji se unutra nalaze, vrijednim slikama i raspelima, a s posebnim poštovanjem pomolili smo se na grobu blaženog Alojzija Stepinca. Nakon obilaska grada, u Arena centru pogledali smoigrani film „Papa Franjo: put do Svetе Stolice.“ To je vrlo sadržajan film koji nam predočuje životni put i važne prekretnice u životu sadašnjega pape Marija Jorgea Bergoglia. On je po mnogočemu poseban: po stavovima, po pristupima, a prvi je to papa koji je isusovac, prvi Latinoamerikanac, prvi neeuropski (poslije pape Grgura III. koji je bio podrijetlom iz Sirije, umro 741.), prvi koji je uzeo ime Franjo. Izniman čak i među velikim papama koji su obilježili 20. stoljeće. Nakon ovog

filma čini nam se kao da Papu pozajemo odavno. I tako smo se prepuni lijepih dojmova i obogaćeni novim saznanjima uputili kući, uz zaključak da nam takva vrsta hodočašća – bračnih parova, zaživi u župi i postane tradicionalna. (Mirjana Ferencić)

Remete, 15.10.2016.

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

XV. Iznevjerene nadе i očekivanja nakon potpisivanja Protokola 1966.

Potpisivanje „Protokola“

U Beogradu je 25. lipnja 1966. potpisana „Protokol o razgovorima koji su vođeni između predstavnika Vlade SFRJ i predstavnika Svete Stolice“. „Protokol“ je uime Sv. Stolice potpisao mons. Agostino Casaroli, podtajnik u Kongregaciji za izvanredne crkvene poslove, a uime jugoslavenske Vlade Milutin Morača, član Saveznoga izvršnog vijeća i predsjednik savezne Komisije za vjerska pitanja.

Obje su strane „(...) u općem okviru pitanja koja su bila predmet razgovora (...)“ u dvjema točkama definirale svoja stajališta i očekivanja. U prvoj točki Vlada SFRJ, polazeći od osnovnih principa uređenja pravnoga položaja vjerskih zajednica, određenih Ustavom i državnim zakonima, koji su jamčili slobodu i jednakost vjeroispovijesti, „(...) garantira Katoličkoj Crkvi u Jugoslaviji slobodu vršenja vjerskih poslova i vjerskih obreda.“ Organi društveno-političkih zajednica – od općina i kotareva do republike i federacije – dužni su osigurati svim građanima primjenu zakonskih odredaba glede poštivanja vjerskih sloboda. Vlada FNRJ bila je spremna razmotriti slučajevе u svezi sa spomenutim pitanjem, na koje bi joj pozornost skrenula Sv. Stolica. U drugoj je točki Vlada priznala jurisdikciju Sv. Stolice nad Katoličkom Crkvom u Jugoslaviji u duhovnim pitanjima i pitanjima crkveno-vjerskoga karaktera, naravno, ako se ona nisu protivila jugoslavenskim zakonima.

Sv. Stolica je sa svoje strane potvrdila „principijelan stav“, prema kojemu je djelatnost svećenika trebala ostati u vjerskim okvirima te se nije smjela zlouporabiti u političke svrhe. Pritom će razmotriti sve slučajevе koji se budu protivili navedenom stavu, a na koje bude ukazivala Vlada SFRJ. Osim toga, Sv. Stolica je u skladu s katoličkim moralom osuđivala svaki čin političkoga, kao i sve oblike kriminalnoga nasilja. U svojemu je „Dnevniku“ biskup Nežić potpisivanje „Protokola“ popratio samo kratkom bilješkom, bez ikakva komentara. Telegrafska kratkoća kojom je

popratio „Protokol“ upućuje na to kako je i on, poput nekih drugih biskupa, bio skeptičan prema određenim odredbama „Protokola“, posebice prema onoj koja je govorila o obvezni Sv. Stolice o poduzimanju mjera prema svećenicima koji bi zlouporabili svoj položaj u političke svrhe ili sudjelovali u terorističkim akcijama, u kojoj je prepoznao protuhrvatsku notu. Kardinal Casaroli, koji nije poznavao složenost jugoslavenske političke i cjelokupne društvene i vjerske scene, bilo je čudno iščitavanje protuhrvatske linije u nekim dijelovima „Protokola“.

Biskupijski Euharistijski kongres u Puli 1967.

U ozračju poslijekoncilske obnove (Drugi vatikanski koncil završio je 1965.) i povoljnijega političkog ozračja za javne nastupe Crkve, biskup Nežić je nakon razgovora sa savjetnicima odlučio na razini Biskupije organizirati Euharistijski kongres. Bilo je uobičajeno da takvi kongresi nakon raznih svečanosti, koje su se održavale nekoliko dana, završe središnjim svečanim euharistijskim slavljem. Biskup Nežić je u Općini Pula razgovarao s općinskim tajnikom Stankom Seršićem i predsjednikom općinske Komisije za vjerska pitanja Markom Zlatićem o tome da se završno glavno slavlje održi u pulskoj Areni u nedjelju, 28. svibnja 1967. te da prije okupljanja u Areni od pulske Katedrale do Arene gradom prođe procesija. Prema Nežićevim riječima, bio je to kurtoazan susret, koji je, s obzirom na ljubaznost spomenute dvojice općinskih dužnosnika, djelovao obećavajuće. Međutim, Sekretarijat za unutrašnje poslove (SUP) u Puli, na čiji su naslov bile adresirane, odbio je obje molbe za održavanje euharistijskoga slavlja u Areni i gradske procesije. U obrazloženju se navodilo kako je za 28. svibnja u Areni i gradu predviđen niz sportskih i zabavnih manifestacija, zbog čega je bilo nemoguće „iznajmiti“ Arenu i dopustiti procesiju. Istoga dana (5. svibnja) kada je stigla odbijenica za održavanje euharistij-

skoga slavlja u Areni, biskup Nežić uputio je pismo kleru i vjernicima. Povod tomu bili su napisi u zagrebačkome *Vjesniku* o brojnim civilnim manifestacijama, koje su se trebale održati baš na dan završetka Kongresa, što je neke svećenike prilično uznemirilo. Prenoseći detaljno raspored i lokacije civilnih manifestacija, Nežić je želio pokazati kako te manifestacije ne bi smetale onim crkvenima, koje će se održati u starome dijelu grada. U duhu tolerancije i otvorenosti prema drugomu i drugačijemu pozvao je svećenike i vjernike na izbjegavanje davanja izjava, koje bi mogle izazvati osjećaje podjele i razlike „(...) jer svi smo djeca Božja i braća ljudi.“ Sve je to, prema Nežićevu mišljenju, bilo „namješteno“ nakon najave Kongresa i nakon što su u Općini Pula doznali za program završnoga dana Kongresa, a stavljanje tih manifestacija u kontekst proslave Titova rođendana bilo je previše prozirno jer je proslava njegova rođendana završavala 25. svibnja predajom štafete na stadionu JNA u Beogradu. Na molbu za održavanje procesije stigao je negativan odgovor 20. svibnja 1967. Protiv objju odbijenica Biskupski ordinarijat u Pazinu požalio se republičkom SUP-u. Predsjednik organizacijskoga odbora Kongresa, župnik i kanonik pulske Katedrale Vladislav Premate, 27. svibnja, dan uoči završetka Kongresa i predviđenih manifestacija, iz Zagreba je primio rješenje, kojim se odbijaju obje žalbe Ordinarijata. Unatoč nastojanju vlasti za ometanjem masovnosti Kongresa, završnomu činu, odnosno svečanom slavlju, koje je u pulskoj Katedrali u koncelebraciji sa sedmoricom biskupa i brojnim svećenicima predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Šeper, nazočilo je između šest i sedam tisuća vjernika, mnogi su stigli autobusima i vlakovima iz raznih istarskih naselja. Pretpostavivši kako svi nazočni neće moći ući u Katedralu, organizator je postavio tri zvučnika: iznad glavnih vrata, na zidu prema parku uz Katedralu i u atriju iznad sporednih vrata.

Oskvrnuća sakralnoga prostora

Ne tako rijetka oskvrnuća sakralnoga prostora i sakralnih predmeta treba staviti u kontekst borbe protiv „vjerske zatucanošti“. Pa iako se radilo o kaznenim djelima, počinitelji u pravilu nisu otkriveni, čime je jasno poslan signal da se po sebi ne radi ni o čem lošem ili kažnjivom. Navodimo samo neke primjere s kraja 60-ih godina. Kradljivci su u noći između 26. i 27. studenoga 1970. provalili u crkvu sv. Eufemije u Rovinju. Kroz krovni prozor ušli su u sakristiju, nasilno otvorili ormare i odnijeli zlatni kalež i ciborij iz XII. st., srebrni naplećak (škapular), koji se stavljao na ruku kipa Gospe Karmelske, a nalazio se na oltaru uz ulaz na zvonik, te tri mikrofona. Župnik Miroslav Milovan prijavio je krađu Stanici javne sigurnosti u Rovinju, nadajući se brzomu otkrivanju provalnika. Niti su počinitelji otkriveni, niti su poduzete mjere zaštite crkve koje je predložio župnik Milovan: postavljanje rasvjete oko crkve i nabava željeznih ormara u koje bi se pohranili najvrjedniji crkveni predmeti. Ivan Grah, župnik u Gračiću, nazvao je običnim vandalizmom razbijanje stakla na dyjema kapelica krajputašima kod naselja Mandalenčići i na raskriju kod sela Čubanići početkom 1969. Bilo mu je teško vjerovati da bi se netko odlučio na takav čin radi neznatne milostinje koju su ostavili neki prolaznici. Slučaj je prijavljen policiji, no nema tragova o otkriću počinitelja. U ožujku iste godine srušen je kameni križ na Muntu u Ližnjantu. Župnik Atilije Krajcar prijavio je slučaj nadležnomu tijelu unutarnjih poslova, međutim, izjavlila su se obećanja o pronalasku krivca. Ponovno postavljanje križa svećano je obavljeno na Veliki petak. Svetost groblja, posljednjega ljudskog počivališta, kao i želje umirućih ili njihove rodbine o crkvenome obredu u pravilu su se poštivali. Ivan Krajcar, župnik u Raklju, spominje tri slučaja miješanja lokalnih moćnika u crkvene pogrebne obrede ((1968. i 1969. godine). U dvama slučajevima zbog prijetnji i ucjena rodbina, iako je to bila i želja pokojnika, nije pozvala svećenika, pa je sprovod imao samo „civilnu“ stranu. U trećem je slučaju došlo do pokušaja skraćivanja vjerskog dijela sprovoda. Kad roditelji pokojnika nisu podlegli pritisku, nego su pozvali svećenika, članovi limene glazbe tražili su da župnik Krajcar izmoli samo propisane molitve u kući pokojnika, a da ne sudjeluje u pogrebnoj povorci na groblju.. Kad je ovaj to odbio, članovi limene glazbe napustili su groblje dok je Krajcar molio završne molitve. Već se ranije rodbini prijetilo da limena glazba neće doći jer su dvojica njezinih članova pripadnici JNA, a oni ne smiju svirati na sprovodu na kojem je nazočan svećenik.

POSVETA – Posvećeni život

(iz Katekizma Katoličke Crkve)

438 Isusovo mesijansko posvećenje objavljuje Njegovo božansko poslanje. „On je ono što označuje samo njegovo ime, jer pod Kristovim se imenom podrazumijeva onaj koji je pomazao, onaj koji je pomazan i samo pomazanje kojim je pomazan: onaj koji je pomazao jest Otac, onaj koji je pomazan jest Sin, a bio je pomazan u Duhu koji je pomazanje.“ Njegovo vječno mesijansko posvećenje objavljeno je u vremenu njegova zemaljskog života u času kada je kršten od Ivana, kad ga je Bog „pomazao Duhom svetim i snagom“ (*Dj 10,38*) da se očituje Izraelu (*Iv 1,31*) kao njegov Mesija. Njegova djela i riječi objavit će ga kao „Sveca Božjega“ (*Mk 1,24; Iv 6,69; Dj 3,14*).

538 Evandelja govore o razdoblju Isusove samoće u pustinji neposredno nakon što ga je Ivan krstio: „Poveden“ od Duha, Isus ostade u pustinji četrdeset dana posteći; bijaše sa zvijerima, a andeli mu služahu.“ Kad je to vrijeme završilo, Sotona ga je tri puta napastovao tražeći da iskuša Njegovo sinovsko držanje prema Bogu. Te napade, koji obnavljaju napastovanje Adama u raju i Izraela u pustinji, Isus je odbio te se i davao od njega udaljio „do neke druge prilike“ (*Lk, 4,13*).

901 „Budući da su posvećeni Kristu i pomazani Duhom Svetim, laici su čudesno pozvani i poučeni, da se u njima proizvedu sve obilniji plodovi Duha. Jer, sva njihova djela, molitve i apostolski pothvati, bračni i obiteljski život, svagdanji rad, odmor duha i tijela, ako se vrše u Duhu, štoviše i tegobe života, ako se strpljivo podnose, postaju ‘žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu’ (*1 Pt 2,5*), koje se u euharistijskom slavlju pobožno prinose Ocu zajedno s prinosom Gospodinova Tijela. Tako i laici, iskazujući posvuda u svetosti čin hvale, posvećuju Bogu sam svijet.“

916 Redovnički je stalež prema tome jedan od načina upoznavanja „intimnijeg“ posvećenja, koje je ukorijenjeno u krštenju i znači potpuno predanje Bogu. U posvećenju životu Kristovi vjernici, po nadahnuću Duha Svetoga, že izbliza slijediti Krista, predati se Bogu kojega ljube iznad svega te tako, težeći k savršenstvu ljubavi u službi Kraljevstva, u Crkvi označavati i naviještati slavu budućega vijeka.

1658 Treba spomenuti osobe koje su zbog određenih uvjeta u kojima moraju živjeti – što često ne ovisi o njihovoj volji – osobito bliske Isusovu srcu te zaslužuju ljubav i brižnu skrb Crkve, a naročito njezinih pastira: velik broj osoba koje nisu u braku. Mnogi od njih ostaju bez ljudske obitelji često zbog siromaštva. Ima onih koji u takvom stanju žive u duhu Blaženstava, uzorno služeći Bogu i bližnjemu. Svima moraju biti otvorena vrata domova, obitelji “domaćih Crkava” i velike obitelji koja je Crkva. „Nitko na ovom svijetu nije lišen obitelji: Crkva je svima dom i obitelj, osobito onima koji su ‘umorni i opterećeni’ (*Mt 11,28*).“

1672 Neki blagoslovi imaju trajno značenje: njihov je učinak posvećenje osoba Bogu i posvećenje predmeta i mjesta za bogoštovnu uporabu. Blagoslovi osoba – ne valja ih zamijeniti sakramentalnim ređenjem – jesu: posvećenje opata i opatice nekog samostana, posvećenje djevica, obred redovničkog zavjetovanja i blagoslovi za neke crkvene službe (čitači, akoliti, katehisti itd.). Kao primjer blagoslova predmeta mogu se navesti: posveta ili blagoslov crkve ili oltara, blagoslov svetih ulja, posuđa, svete odjeće, zvona itd. (Preporuka: BiB)

Održan 25. Božićni koncert u Žminju

U ponedjeljak, 26. prosinca, u žminjskoj župnoj crkvi sv. Mihovila održan je jubilarni, 25., božićni koncert. Koncert je otvorio Mješoviti župni zbor dojmljivom izvedbom klasika sakralne glazbe „Adeste fideles“.

Uvodnim pozdravom okupljenima se obratio voditelj zбора Milan Galant, koji je tijekom vođenja u više navrata podsjetio na razne trenutke 25 godina duge povijesti toga koncerta. Uvodnim slovom publici se obratio i župnik, vlc. Jordan Rovis, koji je uz zahvalnost izvođačima i publici osobito podsjetio na humanitarnu narav koncerta čiji je prihod namijenjen za pomoć obiteljima slabijeg imovinskog stanja na području te župe. Zbor je zatim nastavio pjesmama „Spavaj, spavaj djetiću“ i „Narodi nam se“ te „Spavaj, Sinko, Majka pjeva“ uz solo izvedbu Snježane Kmet. Drugi su blok pjesama izveli veliki i mali zbor Osnovne

škole Vladimira Gortana iz Žminja. Oni su pod ravnjanjem Andele Damijani otpjevali nekoliko skladbi iz mjuzikla „Sretan Božić, Hrvatska“ te „Radujte se, narodi“, „White Christmas“ i „O, Happy Day“. U poetskom bloku svoju su poeziju vjerskog nadahnula čitalo pjesnikinje Nada Galant i Nevenka Erman. One su, čitajući svoje stihove, potvrdile riječi voditelja koji je prije njihova nastupa rekao da „ono što je tu osobito dojmljivo, jest i činjenica da upravo maestralno vladaju žminjskom čakavicom, što njihovim tekstovima daje još dojmljiviji pečat, karakterističan za Žminj i Žminjštinu.“ Grupa mladih Župe sv. Mihovila, pod dirigentskom palicom Tine Galant, izvela je pjesme „Somewhere in my memory“, „Bijeli Božić“, „Shout the Lord“ i veoma dinamičnu „Feliz Navidad“ u kojoj su „Sretan Božić“ izrekli i na žminjskom dijalektu. Solističke dionice izvele su Ivana Rudan, Mirjam Pokrajac i Antonela Zaharija. Instrumentalnu pratištu Grupe mladih izveli su: Danijel Unukić, Lucija Jelenić na gitari, Daniela Zgrablić i Đeni Orbanić na orguljama, Kristina Tanković svirala je ukulele te Margareta Zaharija flautu. U sljedećem bloku pjesama skladbu „Milosrdni kao Otac“, hrvatski prepjev himne Godine milosrđa „Misericordes sicut Pater“, otpjevali su zajedno Mješoviti župni zbor i Grupa mladih, a potom je župni zbor nastavio pjesmama „Radujte se, narodi“, „Molitva pod zvjezdama“, „Nebesa slave“, „Tiha noć“, uz solo izvedbu Tine Galant. Za posljednju pjesmu, tradicionalno, „U se vrijeme godišta“, dirigentica Mješovitog župnog zabora Aleksandra Orbanić pozvala je i publicu da se pridruži, a Milan Galant najavio je 26. žminjski božićni koncert sljedeće godine na blagdan sv. Stjepana

citirajući riječi pjesnika Rudolfa Ujčića: „Pridi šlovek muoj, ki god si i od kuod god si, kega god plemena i kega god semena“, *te dodavši „i k'letu, na Stipanjo, dan pokle Božića, na 26. Božićni koncert, va žminjko crieckvo sv. Mihovila.“*

Voditelj župnog zabora Milan Galant o jubilarnom koncertu

Milan Galant je podsjetio kako je tijekom godina božićni koncert bio prigoda kada se zaslužnim župljanima uručivala nagrada za 25, 50, 60 pa i 70 godina sudjelovanja u radu zabora. Spomenuo je i poznate goste koji su povremeno doprinijeli tom koncertu, a to su bili: Marija Kuhar Šoša, Mario Šoša, Kristina Puh te Samanta Stell. Konstanta svih dosadašnjih božićnih koncerata jesu Mješoviti župni zbor sv. Mihovila i brojne generacije učenika žminjske Osnovne škole Vladimira Gortana iz Žminja, ali i učenici Osnovne glazbene škole Vladimira Nazora iz Rovinja, područnog odjela u Žminju, koji su sudjelovali kao solisti na instrumentima ili u formi komornog harmonikaškog orkestra. Vokalne izvedbe Mješovitog župnog zabora sve su ove godine sviranjem na orguljama pratile Nela Božac i Silvana Tumpić, a programi su pripremani i izvođeni pod ravnjanjem Feruča Kraljića, Ivane Volf, Andele Damijanić i Aleksandre Orbanić, a na poseban je način spiritus movens i idejni začetnik božićnih koncerata u Žminju bio pok. Milivoj Vitulić, neumoran animator pjevača, orguljaša, svih obdarenih Božjim darom za lijepo pjevanje, sviranje ili recitiranje, koje je svojim hrabrenjem uspijevao pridobiti za župno zajedništvo, Bogu na čast, a ljudima na ugodu i zadovoljstvo, istaknuo je Galant. (www.ppb.hr)

FOTONATJEČAJ

Pobjedila fotografija pazinskih jaslica

Prvu nagradu fotonatječaja „Jaslice 2016.“ dobio je Tedi Brajković, s 1708 glasova, za fotografiju jaslica iz pazinske crkve sv. Nikole biskupa. Drugu nagradu osvojio je Andrej Angelini, s 1048 glasova, za fotografiju jaslica pulske crkve sv. Pavla apostola, a treću nagradu Davor Dado Kuhamić, s 941 glasom, za fotografiju jaslicama u crkvi Rođenja BDM u Baderni.

OD SRCA VELIKA HVALA SVIM SUDIONICIMA NATJEČAJA, KAO I SVIMA ONIMA KOJI SU DALI SVOJ GLAS!

Slijedom dobra odaziva sudionika, tijekom godine bit će još poneki natječaj, s dužim vremenom prijave jer neće biti uvjetovan posebnostima božićnoga vremena.

NOVO U KNJIŽARAMA "JOSIPA TURČINOVIĆA"

